

BRUKERUNDERSØKELSE I BLÅFJELLA-SKJÆKERFJELLA / LÅARTE-SKÆKERE NASJONALPARK

USER SURVEY IN BLÅFJELLA-SKJÆKERFJELLA / LÅARTE SKÆHKERE NATIONAL
PARK

CHRISTINE SVARVA NIELSEN

UNIVERSITETET FOR MILJØ- OG BIOVITENSKAP
INSTITUTT FOR NATURFORVALTNING
MASTEROPPGAVE 30 STP. 2009

Forord

Denne oppgaven er skrevet ved Institutt for naturforvaltning, ved Universitetet for miljø og biovitenskap våren 2009. Oppgaven representerer en avslutning på masterprogrammet Utmarksbasert næringsutvikling. Mastergraden kombinerer ulike fag som reiseliv, naturforvaltning, økonomi og sosiologi. At mastergraden er lagt opp til å være tverrfaglig ser jeg på som en stor styrke, ikke bare i forbindelse med arbeidet med denne masteroppgaven, men også i en jobbsammenheng.

Jeg har sett på hvem turistene i Blåfjella – Skjækerfjella / Låarte-Skæhkere nasjonalpark er, og hva de mener om nasjonalparken. Arbeidet med oppgaven har vært en positiv prosess som har gitt meg mye.

Jeg vil rette en stor takk til alle respondentene som tok seg tid til å svare på spørreskjemaet. Takk til veileder Ole Hofstad for god oppfølging underveis i arbeidet. Vil også takke Arne Svarva for god hjelp under utformingen av spørreskjemaet og for rettleiding med oppgaven.

Helt til slutt vil jeg takke alle andre som i større eller mindre grad har bidratt med innspill til oppgaven.

Ås 11. mai 2009

.....

Christine Svarva Nielsen

Sammendrag

Intakt natur er mangelvare i Norge, men gjennom opprettelsen av verneområder har man klart å bevare en liten andel. Naturen skal gi grunnlag for sysselsetting og verdiskapning i bygdene, samtidig som den skal være en kilde til friluftsliv, rekreasjon og natur og kulturopplevelser. Naturen og kulturen er reiselivets viktigste ressursgrunnlag. Blåfjella – Skjækerfjella / Låarte-Skæhkere nasjonalpark ble opprettet i 2004 og er Norges fjerde største nasjonalpark. For å få en bedre forståelse av hvordan turistene i Blåfjella – Skjækerfjella / Låarte-Skæhkere nasjonalpark opplever området ble følgende hovedproblemstilling utarbeidet:

Hvem er turistene i Blåfjella – Skjækerfjella / Låarte-Skæhkere nasjonalpark og hvor tilfredse er de med området?

Jeg valgte å bruke et deskriptiv forskningsdesign og en kvantitativ metode. Sommeren 2008 gjennomførte jeg en spørreundersøkelse i nasjonalparken, ved å legge ut spørreskjema på bilene ved innfartsportene til parken. Det var ønskelig å få informasjon om hvem turistene er, og hva de mener om nasjonalparken og ulike tilretteleggingstiltak. Dette er nyttig med tanke på hvordan man ønsker å forvalte nasjonalparken videre. Objektiv informasjon om turistenes holdninger, preferanser og oppfatninger er nødvendig fordi de kan avvike fra oppfatningen til de som forvalter nasjonalparken.

Resultatene fra spørreundersøkelsen viste at over halvparten av turistene kommer fra nasjonalparkkommunene Lierne, Grong, Snåsa, Steinkjer og Verdal. Gjennomsnittsalderen er 49 år, og turistene besøker nasjonalparken hovedsakelig på grunn av naturmiljøet, mulighetene for rekreasjon og ulike fritidsaktiviteter. De fleste kjente til nasjonalparken fra før eller hadde fått vite om den fra slekt, venner eller bekjente. Det generelle inntrykket av nasjonalparken er veldig bra. Turistene er tilfreds med naturen, men synes tilretteleggingen av området er for dårlig. Når det gjelder ulike tilretteleggingstiltak så er turistene mest fornøyd med kvaliteten på bruene og overnattingen. De er ikke like tilfreds med skilt og stimerkingen, og synes informasjonstavlene om nasjonalparken er mangelfulle.

Abstract

It's not much intact nature in Norway, but through the establishment of protected areas a little part is preserved. The nature shall give foundation for employment and add value in rural district, and at the same time be a source for outdoor life, recreation and cultural experience. For the tourist industry the nature and it's culture are important resources. Blåfjella – Skjækerfjella / Låarte-Skæhkere national park was established in 2004 and is Norway's fourth largest national park. To understand the tourist in Blåfjella – Skjækerfjella / Låarte-Skæhkere national park better the following research question was worked out:

Who is the tourist in Blåfjella – Skjækerfjella / Låarte-Skæhkere national park, and how satisfied are they with the area?

I have chosen to use a descriptive research design and a quantitative method. In the summer of 2008 I completed a survey in the national park. I then layd out surveys on cars that stood in different parking areas. I wanted to get information about the visiting tourists. Who are they, what do they think about the national park and the different adaption efforts? This is a useful view on how one wish to manage the national park further. Objective information about the tourist attitude, preferences and opinions are necessary because they can differ from the manager's perception.

The result from the survey shows that almost half of the touristgroupe come from Lierne, Grong, Snåsa, Steinkjer and Verdal. Average age are 49 years, and the tourists visit the national park mainly because of the natural environment, the opportunity to recreation and the chance to do leisure activities. Most of the tourists knew about the national park, or had heard about it from relatives, friends or other acquaintances. Overall impression of the national park is very good. The tourists were most satisfied with the nature and least satisfied with the adoptions of the area. When it comes to different adoptions, the tourist was most satisfied with the quality on bridges and accommodation, and less satisfied with signs and tracks. They also miss an information board about the national park.

Innhold

1. Innledning	1
1.1 Bakgrunn.....	1
1.2 Turisme før og nå.....	2
1.3 Trender	3
1.4 Problemstilling	3
2. Blåfjella – Skjækerfjella / Låarte-Skæhkere nasjonalpark.....	5
2.1 Formålet med vernet	5
2.2 Områdebeskrivelse.....	5
2.2.1 Sørsamisk området.....	6
2.2.2 Landbruk og friluftsliv	7
2.2.3 Soneinndeling	7
2.2.4 Turisme	8
2.2.5 Aktører i forvaltningen	8
2.2.6 Snåsa og Lierne er nasjonalparkkommuner	9
3. Teori.....	11
3.1 Definisjonsbegrensning.....	11
3.2 Naturens betydning for mennesker	12
3.3 Tilfredshet	14
3.4 Tidligere studier: Hvem er turistene og hvordan bruker de områdene	16
3.4.1 Øvre Pasvik.....	16
3.4.2 Hjerkinns skytefelt.....	17
3.4.3 Oslos kommuneskoger.....	18
3.4.4 Utenlandske bilturister i Norge	18
3.4.5 Yosemite nasjonalpark.....	19
3.5 Sammenfatting	19
4. Metode	20
4.1 Valg av undersøkelsesdesign	20
4.2 Utvalg.....	22
4.3 Utforming.....	23
4.4 Datagrunnlag og gjennomføring	25

4.5 Dataframstilling og databearbeiding	26
4.5.1 Data og fremstilling	26
4.5.2 Dataenes reliabilitet og validitet	28
4.5.3 Statistiske analyser	28
5. Resultat	30
5.1 Hvem er turistene	30
5.2 Viktigste grunner til å besøke nasjonalparken	32
5.3 Hvor har turistene fått informasjon om nasjonalparken fra	33
5.4 Hvor lenge har de vært i nasjonalparken under dette oppholdet	34
5.5 Første besøk til området	34
5.6 Overnatting	35
5.7 Stier	35
5.8 Turistenes vurdering av ulike tilrettleggingstiltak	35
5.9 Turistenes mening om kvaliteten på ulike tilretteleggingstiltak	36
5.10 Hvor viktig er tilrettelegging	37
5.11 Kvaliteter ved området	38
5.12 Turistenes forventninger til området	38
5.13 Hva er turistenes generelle inntrykk av nasjonalparken	39
6. Analyse	41
6.1 Hvem er turistene?	41
6.1.1 Demografiske kjennetegn	41
6.1.2 Turistenes opphold i nasjonalparken	43
6.2 Vurderes ulike egenskaper ved nasjonalparken forskjellig av turistene?	45
6.2.1 Naturmiljø	45
6.2.2 Fritidsaktiviteter	47
6.2.3 Rekreasjon	48
6.2.4 Tilrettlegging	50
6.3 Er det forskjell mellom grupper av turister i forhold til hvor tilfredse de er med nasjonalparken?	51
6.3.1 Det generelle inntrykket	51
6.3.2 Forventinger til nasjonalparken og deres generelle inntrykk	52

6.3.3	Hvor viktig er tilrettelegging og det generelle inntrykket av nasjonalparken	54
6.3.4	Forventninger med hensyn til naturmiljø.....	56
6.3.5	Forventninger med hensyn til fritidsaktiviteter.....	57
6.3.6	Forventninger med hensyn til rekreasjon.....	57
6.3.7	Hvor viktig er tilrettelegging, forventninger med hensyn til tilrettelegging og demografi	58
7.	Diskusjon av datakvalitet.....	61
7.1	Spørreskjemaet.....	61
7.2	Datagrunnlaget.....	62
7.3	Reliabilitet og validitet.....	63
7.4	Videre forskningsbehov	64
8.	Konklusjon.....	65
8.1	<i>Delproblemstilling 1: Hvem er turistene i Blåfjella – Skjækerfjella / Låarte-Skæhkere nasjonalpark?</i>	65
8.2	<i>Delproblemstilling 2: Vurderes ulike egenskaper ved nasjonalparken forskjellig av turistene?.....</i>	65
8.3	<i>Delproblemstilling 3: Er det forskjell mellom grupper av turister i forhold til hvor tilfredse de er med nasjonalparken?</i>	66
8.4	Refleksjon	67
Litteratur		69
Vedlegg 1:		72
Figur 1	Reduksjonen av villmarkspregede områder i Norge fra 1900 – 2003 (<i>Direktoratet for natuforvaltning</i> 2009)	2
Figur 2	Kart over Blåfjella – Skjækerfjella / Låarte-Skæhkere nasjonalpark (Grongstad 2007).10	
Figur 3	Kort beskrivelse av deler av forskningsprosessen.....	21
Figur 4	Turistenes alder og kjønn (Kvinner N=41 og menn N=105).....	31
Figur 5	Hva var turistenes viktigste grunner til å besøke nasjonalparken fordelt på kjønn (Kvinner N=41 og menn N=105).....	33
Figur 6	Hva var turistenes viktigste grunner til å besøke nasjonalparken fordelt på lav og høy utdanning (Lav utdanning N=64 og høy utdanning N=79)	33

Figur 7 Hvor har turistene fått informasjon om Blåfjella – Skjækerfjella / Låarte-Skæhkere nasjonalpark fra (N=147).....	34
Figur 8 Hva mente turistene om antall bruer, stokklegging, hytter for overnatting, skilt og stimerking, og merkede stier, informasjonstavler, søppeldunker og vindskydd/gapahuker.....	36
Figur 9 Hva turistene mente om kvaliteten på bruene, hytter for overnatting, merkede stier, stokklegging, skilt og stimerking, informasjonstavler, vindskydd/gapahuker og søppeldunker.....	37
Figur 10 Hvor viktig er tilrettelegging for turistene (Kvinner N=41 og menn N=100)	37
Figur 11 Tilfredsstiller Blåfjella – Skjækerfjella / Låarte-Skæhkere nasjonalpark følgende kvaliteter /forventninger.....	38
Figur 12 I hvilken grad svarte besøket i Blåfjella – Skjækerfjella / Låarte-Skæhkere nasjonalpark til de forventningene turistene hadde	39
Figur 13 Turistenes generelle inntrykk av Blåfjella – Skjækerfjella / Låarte-Skæhkere nasjonalpark (N=141)	40
Tabell 1 Delene av Blåfjella – Skjækerfjella / Låarte-Skæhkere nasjonalpark som ble mest brukt (N=148).....	32
Tabell 2 Turistenes forventninger til naturmiljøet og det å oppleve vakker natur (N=138).....	46
Tabell 3 Turistenes forventninger til naturmiljøet og det å være i en nasjonalpark (N=136) ..	46
Tabell 4 Turistenes forventninger til naturmiljøet og det å oppleve villmarka (N=137).....	46
Tabell 5 Turistenes forventninger til naturmiljøet og et rikt plante- og dyreliv (N=137)	47
Tabell 6 Turistenes forventninger til naturmiljøet og elver og innsjøer (N=137)	47
Tabell 7 Turistenes syn på muligheten for fritidsaktiviteter og muligheten til å fiske (N=133)	48
Tabell 8 Turistenes syn på muligheten for fritidsaktiviteter og muligheten til å jakte (N=133)	48
Tabell 9 Turistenes syn på muligheten for rekreasjon og om området er familievennlig (N=134)	49
Tabell 10 Turistenes syn på muligheten for rekreasjon og om området er lett tilgjengelig (N=135)	49
Tabell 11 Turistenes syn på muligheten for rekreasjon og det og kunne nyte ro og stillhet (N=135).....	50
Tabell 12: Turistenes generelle inntrykk av nasjonalparken fordelt på alder	52
Tabell 13 Turistenes generelle inntrykk av nasjonalparken fordelt på kjønn	52

Tabell 14 Turistenes generelle inntrykk av nasjonalparken fordelt på utdanning	52
Tabell 15 Hva turistene mente om naturmiljøet og deres generelle inntrykk (N=137)	53
Tabell 16 Hva turistene mente om muligheten for fritidsaktiviteter og deres generelle inntrykk (N=133).....	53
Tabell 17 Hva turistene mente om muligheten for rekreasjon og deres generelle inntrykk (N=136).....	54
Tabell 18 Hva turistene mente om tilretteleggingen av området og deres generelle inntrykk (N=133).....	55
Tabell 19 Turistenes forventinger til naturmiljøet fordelt på kjønn	56
Tabell 20 Turistenes forventinger til naturmiljøet fordelt på bosted	57
Tabell 21 Turistenes forventninger til naturmiljøet fordelt på utdanning.....	57
Tabell 22 Hvor viktig er tilrettelegging for turistene fordelt på kjønn	59
Tabell 23 Hvor viktig er tilrettelegging for turistene fordelt på bosted	59
Tabell 24 Turistenes tilfredshet med tilretteleggingen fordelt på alder	60
Tabell 25 Turistenes tilfredshet med tilretteleggingen fordelt på kjønn.....	60
Tabell 26 Turistenes tilfredshet med tilretteleggingen fordelt på bosted	60

1. Innledning

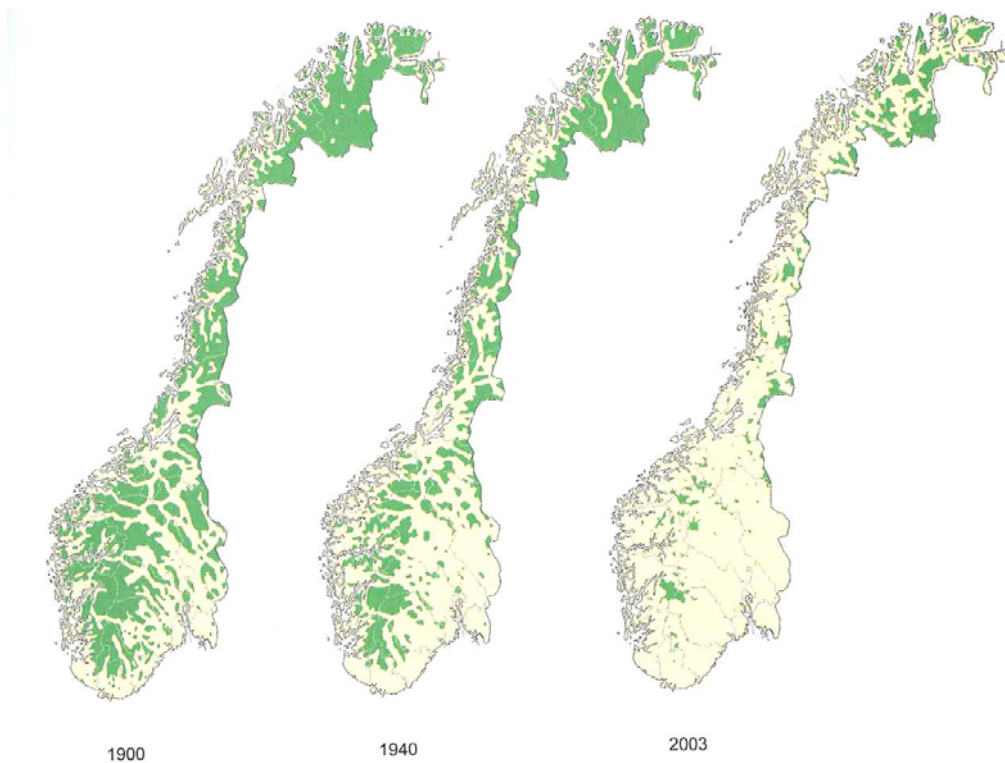
1.1 Bakgrunn

Arealer definert som villmarkspregede områder¹ reduseres, og siden 1900-tallet har tre fjerde-deler av norsk villmark gått tapt, se figur 1. Intakt natur er mangelvare i det meste av landet (Berntsen & Hågvær 2008), men gjennom opprettelsen av større verneområder har man klart å beskytte en liten del av vår natur mot utbygningsinteresser og økonomisk utnyttelse (St.prp.nr 65 2002-2003).

I dag er 14,3 % av arealet på fastlands Norge vernet etter lov om naturvern, og av dette er 8,3 % vernet som nasjonalpark. Vi fikk vår første nasjonalpark, Rondane nasjonalpark i 1962, og vi har totalt 29 nasjonalparker på fastlandet (Miljøstatus i Norge 2009). Områder vernes som nasjonalpark for å ta vare på områder som er urørte, egenartede eller vakre (Naturvernloven). I Fjellteksten (2002-2003:2) står det: ”Vår unike fjellnatur skal bevares som kilde til friluftsliv, rekreasjon og natur og kulturopplevelser, samtidig som disse ressursene skal gi grunnlag for sysselsetting og verdiskapning i fjellbygdene”. Vissheten om at urørte områder finnes og er tilgjengelig er en verdi og ressurs i seg selv (Berntsen & Hågvær 2008).

Vi er alle turister (Viken et al. 2004), og de naturbaserte turistene utgjør i dag et av de mest attraktive markedene innenfor turistnæringen både nasjonalt og internasjonalt (Mehmetoglu 2007). Reiselivsnæringen er en av de største næringene i verden, samtidig som den er i kraftig vekst (Heiberg et al. 2005). Den er også en av Norges største eksportartikler (Næringslivets Hovedorganisasjon 2006) og en del av denne turismen forgår i og nær nasjonalparker og andre vernede områder (Heiberg et al. 2005). Det som er grunnlaget for vernet kan ofte føre til økt verdiskapning i bygdene (St.prp.nr 65 2002-2003), og i disse områdene er det store ressurser og mangfoldige muligheter for opplevelser (Heiberg et al. 2005). Opplevelser er viktig for valg av reiser i Norge, og naturen er den klart viktigste driveren (Innovasjon Norge 2007). Vandring er internasjonalt den største naturbaserte aktiviteten innen reiseliv (Norges Bondelag & Norges Skogeierforbund 2005), og tall fra Den Norske Turistforening (DNT) viser at fotturisme bidrar til økt verdiskapning og sysselsetting i fjellbygdene. I løpet av et år er det ca 300 000 overnattinger på DNT's hytter, og dette har ringvirkninger i form av et mersalg i butikkene i bygdene opp mot fjellet (St.prp.nr 65 2002-2003).

¹ Arealer mer enn 5 km fra vei og andre tyngre inngrep

Figur 1 Reduksjonen av villmarkspregede områder i Norge fra 1900 – 2003 (Direktoratet for natuforvaltning 2009)

1.2 Turisme før og nå

De første moderne turistene som kom til Norge på 1800-tallet var sportsfiskere, jegere og tindebestigere (Milli 2008). Før 1800-tallet var det å reise en strabasios ferd, og det var bare de velstående og velutdannende menneskene som reiste til Norge som turister. Da dampmaskinen og jernbanen kom på midten av 1800-tallet endret dette seg, og en større andel av middelklassen begynte å reise. Etter andre verdenskrig skjedde det en sterk økning av både organisert og individuell reisetrafikk. Menneskene ble stadig mer reisevante, og det foregikk en enorm utbygging av turistmessig infrastruktur. Denne utviklingen skjer også i dag. Med internett, økende bilhold og introduksjonen av billige flyselskaper fører det til at flere har muligheten til å reise (Haukeland 2007). Etter andre verdenskrig har det også vært en stor økning i den økonomiske veksten. Dette har ført til at våre primærbehov, fysiologiske og trygghetsbehov er dekket, og vi prøver nå å dekke andre behov. Det å reise har blitt høyt prioritert av mange, og det å ha et opplevelsesrikt liv gir status i samfunnet (Innovasjon Norge 2009).

1.3 Trender

På alle viktige samfunnsområder prøver man å se hva fremtiden vil bringe og dette gjør man også i reiselivet (Jacobsen & Viken 2002). Trendene er mange og forskjellige.

Noen hovedtrender er:

- Demografiske endringer: Menneskene lever stadig lengre, blir eldre, har bedre helse og høyere utdanning og inntekt enn før. De eldre får også mer erfaring med å reise.
- Økt miljøbevissthet: Klimaforandringene vil påvirke reiselivsnæringen på lengre sikt, og naturen vil spille en mer fremtredende rolle. Det vil blant annet bli økt etterspørsel etter økoturisme og naturbaserte ferier.
- Økt helsebevissthet: Dette vil ikke føre til at færre reiser, men at de blir mer bevisste på hvor de reiser og hvordan ferien blir. Etterspørselen etter velværeprodukter og aktivitetsferier vil øke.
- Markedsføring: Turistene vil søke råd fra andre personer som har vært ut og reist. Tradisjonelle markedsføringsteknikker vil bety mindre, mens internett og merkevarebygging vil få større betydning (European Travel Commission 2006; Innovasjon Norge 2009).

Grunnene til at folk reiser er mange og har delvis endret seg over tid. Det er viktig å vite både hva som har skjedd og hva som er trendene videre. Blåfjella – Skjækerfjella / Låarte-Skæhkere nasjonalpark er en relativt ny nasjonalpark. Både mulighetene og utfordringene er mange, men hvordan man ønsker å forvalte og utvikle nasjonalparken er opp til lokalbefolkningen og de som forvalter området.

1.4 Problemstilling

Kunnskap er viktig i alle sammenhenger. For å skape økt lokal verdiskapning og næringsutvikling, samtidig som man driver innenfor verneformålets rammer, trengs det mer informasjon om turistene i nasjonalparkene. I Norge har det blitt gjennomført svært få undersøkelser i nasjonalparkene, mens i utlandet er dette vanlig. Det blir sett på som nødvendig i forhold til forvaltningen av områdene. Informasjon og holdningsskapende arbeid er også en viktig del av arbeidsområdet til dem som forvalter naturområder (St.prp.nr 65 2002-2003).

Mitt mål med denne oppgaven er å finne ut hvem turistene i Blåfjella – Skjækerfjella / Låarte-Skæhkere nasjonalpark er, og hva de mener om nasjonalparken. I forbindelse med etableringen av nasjonalparken har det vært mange konflikter. Flere mener de ikke har blitt hørt nok, mens andre har i større grad blitt hørt. Nå som parken er etablert synes jeg det er viktig å vite hva turistene i nasjonalparken mener om området.

Problemstillingen i en undersøkelse er det spørsmålet oppgaven har til hensikt å besvare, mens delproblemstillingene utgjør en avgrenset del av problemstillingen.

Ved at problemstillingen formuleres som et spørsmål angis det hvilke sammenhenger mellom variabler forskeren har til hensikt å studere, samt at det sier noe om hva slags enheter og variabler undersøkelsen dreier seg om (Hellevik 1999).

Hovedproblemstilling i min undersøkelse er: *Hvem er turistene i Blåfjella – Skjækerfjella / Låarte-Skæhkere nasjonalpark og hvor tilfredse er de med området?*

2. Blåfjella – Skjækerfjella / Låarte-Skæhkere nasjonalpark

2.1 Formålet med vernet

I følge formålsparagrafen i verneforskriften til Blåfjella – Skjækerfjella / Låarte-Skæhkere nasjonalpark heter det: ”Blåfjella – Skjækerfjella nasjonalpark har til formål å ta vare på et stort og sammenhengende naturområde, som i det vesentlige er urørt av større tekniske inngrep. Biologisk mangfold skal sikres med et naturlig og variert dyreliv. De lavereliggende dalførene Tverrådalen, Skjækerdalen, Seisjødalen, Gaundalen, Holden (Snåsa) og Gjefsjøen utgjør særlig viktige landskapselementer og naturtyper i nasjonalparken. Kulturminner skal ivaretas.

Allmennheten skal gis anledning til naturopplevelse gjennom utøving av tradisjonelt og enkelt friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging. Ivaretagelse av naturgrunnlaget innenfor nasjonalparken er viktig for samisk kultur og næringsutnyttelse. Området skal kunne brukes til reindrift (Grongstad 2007:17).”

2.2 Områdebeskrivelse

Blåfjella – Skjækerfjella / Låarte-Skæhkere nasjonalpark ble opprettet ved Kongelig resolusjon 17. desember 2004. Nasjonalparken ligger i kommunene Snåsa, Lierne, Verdal Steinkjer og Grong i Nord-Trøndelag fylke, se figur 2 (Grongstad 2007). 49 % av arealet ligger i Snåsa kommune og 30 % i Lierne kommune (Falleth 2008). Arealet er på 1924 km² og er Norges fjerde største nasjonalpark. Dette er et av Sør-Norges største sammenhengende område som er urørt av større tekniske inngrep (Grongstad 2007).

Værdalsbruket AS eier områdene i Verdal, mens Steinkjer kommuneskoger eier de delene som ligger i Steinkjer. Ellers er området hovedsakelig statsallmenning og noen private eiendommer (Falleth 2008).

Størstedelen av nasjonalparken ligger mellom 400 - 800 m.o.h., og Midtiklumpen på 1333 m.o.h. er nasjonalparkens høyeste fjell. Landskapet er preget av lavfjellsområder med slake terrengformasjoner. Det karakteristiske med området er de mange fjelldalene der det finnes gammel bosetning og store sammenhengende skogsområder som er relativt uberørt av mennesker. Vegetasjonen preges også av store myrer, glissen skog og bart fjell. Med tilgrensende verneområder (Skjækra/ Skæhkerenjohke landskapsvernområde, Berglimyra og Klumplifjellet / Ohtenjuananjohke naturreservat, Arvasslia naturreservat, Storfloa

naturreservat og Gaundalsmyra naturreservat) utgjør det vernede området et samlet areal på 2075 km² (Grongstad 2007). Skäckerfjällen naturreservat i Sverige er på 467 km² og grenser til Blåfjella – Skjækerfjella / Låarte-Skæhkere nasjonalpark (Länsstyrelsen i Jämtlands län 2009).

Store områder i nasjonalparken preges av bart fjell. Berggrunnen kan grovt sett deles inn i to typer, næringsrike- og næringsfattige bergarter. De næringsrike bergartene tilhører Trondheimsfeltet og gir opphav til frodig vegetasjon, mens de mer næringsfattige gneisbergartene fører til mer sparsom vegetasjon. Både østlige, nordlige og sørlige planter møtes her, samt de som er tilpasset fjell og kystklima (Grongstad 2007). Dette gjør området interessant i plantegeografisk sammenheng, og mange av artene som finnes her står oppført på den nasjonale rødlista over truede plantearter (Direktoratet for naturforvaltning 2009).

Området har også mange ulike biotoper som myrer, våtmark, vann og vassdrag, skogs og fjellområder. Dette gir grunnlag for et rikt og variert fugle- og dyreliv, og det er observert 148 forskjellige fuglearter og 28 pattedyrarter. Av fugler finnes kjente rovfugler som kongeørn, jaktfalk og hønehauk, og de mer sjeldne funnene er åkerriske, fjelljo og munk. Rypebestanden er generelt god, og enkelte steder kan det være gode bestander med skogsfugl. Bjørn, jerv og gaupe lever her, og det forekommer også ynglinger av fjellrev og en og annen streifullv har blitt registrert. Det er en god bestand av elg, hjort og rådyr i tillegg til tamreinen. I nasjonalparken er det flere hundre store og små vann og tjønner, og mange av disse er produktive fiskevann som domineres av ørret og / eller røye (Grongstad 2007).

2.2.1 Sørsamisk området

Blåfjella – Skjækerfjella / Låarte-Skæhkere nasjonalpark er og har vært et sentralt sørsamisk område. Samene har brukt området i flere hundre år, og man kan den dag i dag se rester etter gamle boplasser, samleplasser, gravplasser og hellige steder (Direktoratet for naturforvaltning 2009). Innenfor nasjonalparken ligger det to reinbeitedistrikt. Dette er Skjækerfjell reinbeitedistrikt (Skæhkere Sijte) og Luru reinbeitedistrikt (Luru Sijte), som til sammen utgjør 10 driftsenheter hvor det er tillatt med maksimalt 4400 rein (Falleth 2008). I reindriften har det foregått en mekanisering av arbeidet, og dette har ført til bruk av tekniske hjelpemidler som snøskuter, motorsykkel, helikopter og reingjerder (Grongstad 2007).

2.2.2 Landbruk og friluftsliv

Det har vært drevet med seterdrift, fjellslått og myrslått i nasjonalparken (Direktoratet for naturforvaltning 2009). Seterdrift drives det fortsatt med noen steder, men storfe beiter innenfor inngjerdede områder. Sau slippes utenfor nasjonalparken, men disse vil kunne beite seg inn i nasjonalparken i løpet av sommeren (Grongstad 2007). Det tradisjonelle friluftslivet og jakt og fiske er viktig. I løpet av året kommer det mange tilreisende jegere i tillegg til de lokale. Storviltjakt er ikke tillatt i det som tidligere var Gressåmoen nasjonalpark (Direktoratet for naturforvaltning 2009).

I forbindelse med nasjonalparken snakker man ofte om ”de fire fjellgårdene”. Dette er Holden fjellgård som ligger i selve parken, og Gressåmoen, Gaundalen og Gjefsjøen som ligger i randsonen. Holden fjellgård eies av Statskog som leier ut husene, og Den Norske Turistforening disponerer en tømmerhytte hvor det er selvbetjening (Grongstad 2007). Gressåmoen er privateid og i relativt god stand. Gården ble fredet av Riksantikvaren i 2008. Vesterstuggu er åpen hele året og fungerer som selvbetjent hytte. Gaundalen fjellgård og Gjefsjøen fjellgård er privateid og helårsbebodd, og det har de vært siden 1600 og 1790. Eierne tilbyr både overnatting, jakt og fiske og har valgt å ikke være en del av nasjonalparken (Stensen 2008). Foruten fjellgårdene tilbyr Fjellstyrene, Statskog, Værdalsbruket, Steinkjer kommuneskoger og Den Norske Turistforening overnatting på 13 hytter i nasjonalparken. Det er mange private hytter i og rundt parken. For å komme til og fra hyttene er det relativt vanlig å bruke snøskuter (Grongstad 2007).

2.2.3 Soneinndeling

I forbindelse med opprettelsen av Blåfjella – Skjækerfjella / Låarte-Skæhkere nasjonalpark ble det laget en forvaltningsplan. Den fungerer som et hjelpemiddel slik at man opprettholder og fremmer verneformålet. Den gir også konkrete retningslinjer om bl.a. bruk, informasjon, skjøtsel og eventuell tilrettelegging. I forvaltningsplanen har man delt parken inn i ulike soner for å synliggjøre at man ivaretar verneformålet best mulig, samtidig som man forvalter brukerinteressene. Avgrensningen er ikke absolutt, men skal betraktes som retningsgivende. Soneinndelingen sier noe om hvor det ikke skal være tilrettelegging og inngrep, og hvor dette kan gjøres. Eksempler kan være: vintermerket vei, tilrettelagt ferdsel i form av merkede stier og hvor det kan tillates organisert ferdsel, motorferdsel, turisme og landbruk. Samene og reindrifta er uavhengig av soneinndelingen (Grongstad 2007).

2.2.4 Turisme

Lierne nasjonalparksenter ligger i Lierne kommune og tilbyr informasjon om Blåfjella – Skjækerfjella / Låarte-Skæhkere nasjonalpark og Lierne nasjonalpark. Med temaet ”Å leve av naturen – og leve med rovdyr” ønsker de å formidle et budskap om hva naturen har betydd for befolkningen i regionen. De gir også informasjon om turmuligheter og reiselivsaktører i området (www.nasjonalparken.no 2009).

Foruten de som leier ut hytter, jakt og fiske er det også andre aktører som driver med turisme i og ved nasjonalparken. Noen av disse er: Sporbryter Sledehundkennel (Waaseth 2009), Mokk gård, Brandheia Villmark og Velvære i Steinkjer, DeNas i Snåsa (Haga 2009), Westums turridding og Kvemo as i Lierne (www.nasjonalparken.no 2009).

2.2.5 Aktører i forvaltningen

Verneprosessen for Blåfjella – Skjækerfjella / Låarte-Skæhkere nasjonalpark tok lang tid. Mellom 1995- 2002 ble det gjennomført et omfattende forarbeid som var forankret både i NOU 1986:13 ” Ny landsplan for nasjonalparker” og St. meld. nr 62 (1991-1992) ”Ny landsplan for nasjonalparker og andre større verneområder i Norge” (Grongstad 2007). For å komme frem til de endelige grensene for parken har det vært stor uenighet mellom staten, kommunene, reindriftsforvaltningen og naturvernorganisasjonene. Flere ulike aktører med ulike interesser har gjort at arbeidet med forvaltningsmodellen, verneprosessen og forvaltningsprosessen har vært svært konfliktfylt. Høyt konfliktnivå var en av grunnene til at området ble valgt ut til å være med på et forsøk med lokal forvaltning sammen med tre andre områder. Forsøket ble satt i gang i februar/mars 2006, og forvaltningen er delt mellom Fylkesmannen i Nord-Trøndelag, kommunene og reindriftsforvaltningen (Falleth 2008). De fem kommunene har ansvaret for de reversible sakene, Fylkesmannen har ansvaret for de irreversible sakene og den generelle dispensasjonsbestemmelsen, mens reindriftsforvaltningen har ansvaret for å forvalte saker som angår reindriften (Falleth et al. 2008). Det er også opprettet et administrativt forum for kommunene, Fylkesmannen og reindriftsforvaltningen, og et nasjonalparkråd med 17 medlemmer. Disse er Nord-Trøndelag fylkeskommune, kommunene, reindriftsdistriktene, Sametinget, Fjellstyrene, Naturvernforbundet i Nord-Trøndelag, Nord-Trøndelag Turistforening, Norges jeger og - fiskeforbund avd. Nord-Trøndelag, Statskog og Værdalsbruket AS (Falleth 2008).

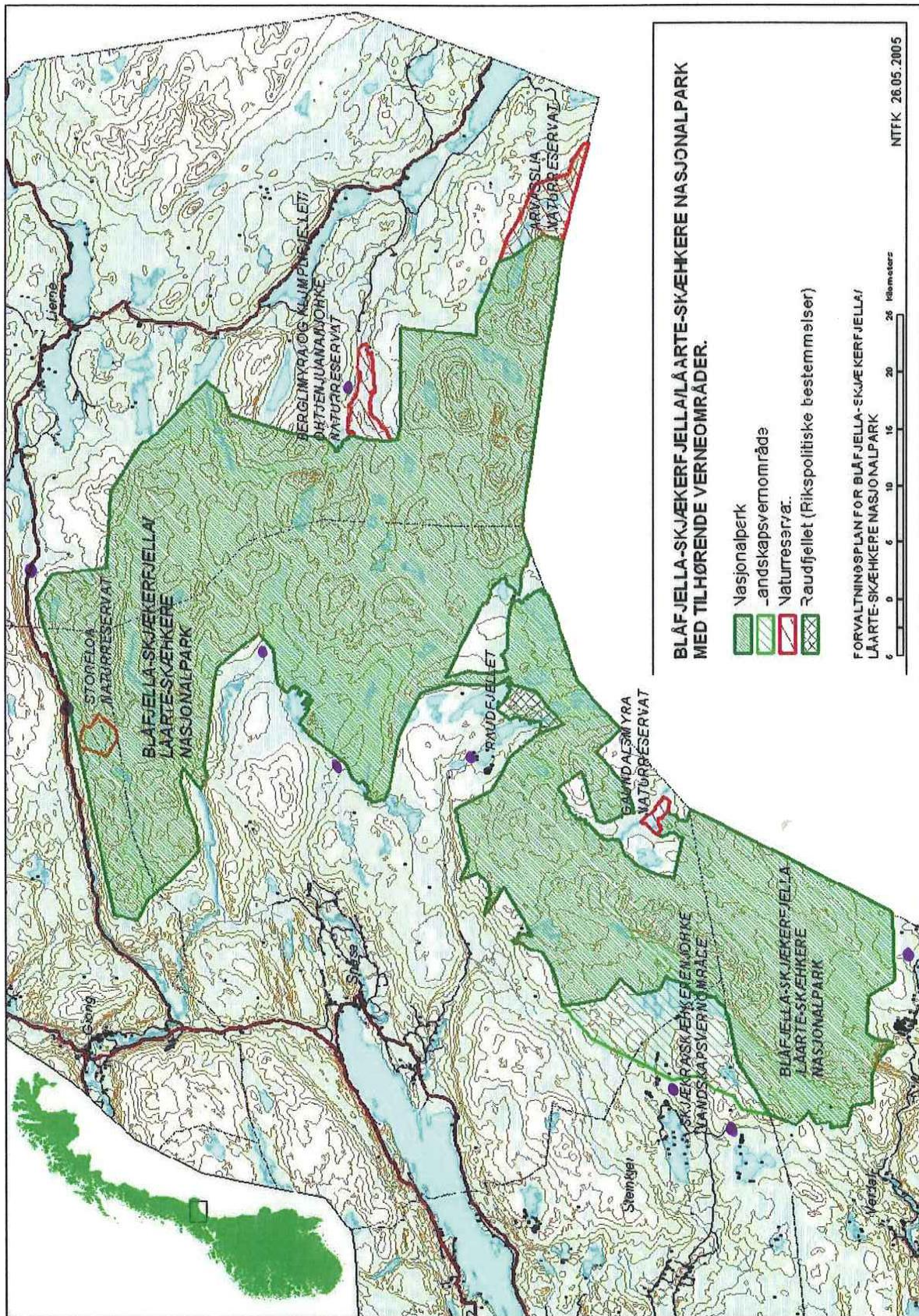
Reindriftsnæringen var i utgangspunktet positive til vern, men etter som arealet som skulle vernes ble mindre og mindre, og flere viktige reinbeiteområder ble fjernet fra det opprinnelige

forslaget, endret dette seg. Deres ønsker om å sikre reinbeiteområder gjennom vern ble overhørt, og de følte at sentrale myndigheter i stedet hørte på bygdefolkets ønsker om bruk av fjellområdene. Dette har ført til at reindriftsnæringen ikke deltar på møter i nasjonalparkrådet (Falleth et al. 2008).

I 2005 ble det foretatt en evaluering av forvaltningsforsøket i nasjonalparken. Her kom det frem at aktørene ikke hadde klart å etablere et samarbeid på tvers av interessekonflikten. De greide heller ikke å finne en god og effektiv samarbeidsform, men på tross av uenighetene mellom aktørene klarte de å lage en forvaltningsplan (Falleth 2008).

2.2.6 Snåsa og Lierne er nasjonalparkkommuner

I 2008 utpekte regjeringen 23 nasjonalparkkommuner og fem nasjonalparklandsbyer i et prosjekt for å styrke verdiskapningen i kommuner og lokalsamfunn som har nasjonalparker. Snåsa og Lierne er to av de nasjonalparkkommunene. Det å være en nasjonalparkkommune eller nasjonalparklandsby skal være et kvalitetsstempel på villmarksnatur, stillhet og ro. Disse stedene skal kunne bruke en varemerkebeskyttet logo som bevis på sin status. Denne logoen skal brukes i markedsføring av både kommunene og nasjonalparken (Miljøverndepartementet 2008). Å få merkelappen nasjonalparklandsby eller nasjonalparkkommune vil kunne fungere som et trekkplaster på både norske og utenlandske turister (St.prp.nr 65 2002-2003).

Figur 2 Kart over Blåfjella – Skjækerfjella / Låarte-Skæhkere nasjonalpark (Grongstad 2007).

3. Teori

Som nevnt i innledningen er hovedproblemstillingen for denne oppgaven følgende: *Hvem er turistene i Blåfjella – Skjækerfjella / Låarte-Skæhkere nasjonalpark og hvor tilfredse er de med området?*

Med utgangspunkt i denne problemstillingen vil jeg se nærmere på tre delproblemstillinger.

1. *Hvem er turistene i Blåfjella – Skjækerfjella / Låarte-Skæhkere nasjonalpark?*
2. *Vurderes ulike egenskaper ved nasjonalparken forskjellig av turistene?*
3. *Er det forskjell mellom grupper av turister i forhold til hvor tilfredse de er med nasjonalparken?*

I dette kapitlet starter jeg med å avklare sentrale begrep knyttet til undersøkelsen. Disse er: turist, turisme og naturbasert turisme. Deretter viser jeg hva naturen betyr for mennesker.

Tilfredshet er i denne undersøkelsen et begrep som uttrykker turistenes opplevelser og betydning av nasjonalparken. Det er også et sentralt begrep i problemstillingene som nevnt ovenfor. Man måler tilfredshet for å få tilbakemeldinger fra de som faktisk bruker områdene og for å hjelpe forvalterne. De tidligere studiene er med på å bygge opp under svarene fra undersøkelsen i Blåfjella – Skjækerfjella / Låarte-Skæhkere nasjonalpark.

3.1 Definisjonsbegrensning

Ordene reiseliv og turisme brukes ofte om hverandre. I Norge brukes ordet reiseliv om de tre elementene ferie- og fritidsreisende, ordinære forretningsreisende og kurs-, konferanse- og kongressdeltagere, mens turisme bare omfatter ferie- og fritidsreisende (St.prp.nr 65 2002-2003). De som besøker Blåfjella – Skjækerfjella / Låarte-Skæhkere nasjonalpark er der hovedsakelig i forbindelse med ferie- og fritid, slik at jeg i denne oppgaven snakker om turisme og ikke reiseliv.

I dag finnes det ulike former for turisme blant annet økoturisme, geoturisme, ansvarlig turisme og naturbasert turisme. Naturbasert turisme er turisme der opplevelse av natur er det primære målet for reisen. Fokuset vil være rettet mot å studere og observere flora, fauna eller landskapet (Page & Dowling 2002). Jeg vil fokusere på naturbasert turisme i denne oppgaven.

Det finnes flere definisjoner av ordet turist, og jeg har valgt å ta med to av dem. I Store Norske Leksikon (2009) står det: ”Turist er en person som reiser i eget og/eller andre land for sin fornøyles skyld. Det er en person som oppholder seg midlertidig utenfor hjemmet i ikke-erhvervsmessig øyemed”. Haukeland (2007) sier at: ”Turister er personer som reiser til eller oppholder seg på et sted som ligger utenfor det området de normalt ferdes, der reisen er av en ikke-rutinemessig karakter og oppholdet på stedet som besøkes varer kortere enn et år. Dette gjelder både ferie- og fritidsbetingende reiser, yrkesbetingende reiser, helsereiser og lignende”.

I denne oppgaven ser jeg på de som besøker Blåfjella – Skjækerfjella / Låarte-Skæhkere nasjonalpark. Mange vil kanskje si at de er brukere av nasjonalparken i stedet for turister. Dette gjelder særlig de som bor i områdene rundt nasjonalparken eller har hytte i området. Det har vært vanskelig å finne en definisjon på hvem en bruker er, men veldig enkelt kan man si at en bruker er en som oppholder seg i nasjonalparken. Jeg har valgt å si at alle som har svart på spørreundersøkelsen er en turist. Jeg bruker ordet turist både i spørreundersøkelsen og i problemstillingen, samt at jeg synes det gir en mer korrekt beskrivelse av de som er i området.

3.2 Naturens betydning for mennesker

Maslow prøvde å forklare hvordan mennesker styres av bestemte behov i bestemte situasjoner. Han beskriver at mennesker har fem behov, og han rangerte disse etter hvor nødvendige de er for menneskene. De fem behovene er: fysiologiske behov, behov for trygghet, sosiale behov, behov for respekt og anseelse og behov for selvrealisering. Det viktigste behovet, fysiologiske behov, prøver man å tilfredsstille først (Kotler 2007).

Betydningen av landskapet er viktig i reiselivsproduktet, spesielt på ferie- og fritidsmarkedet. Landskapet kan være en attraksjon i seg selv slik som fjordene og Prekestolen, eller det kan være en arena for aktiviteter, opplevelser og mental rekreasjon som for eksempel skigåing, fiske eller hanggliding. Landskapet skaper alltid en ramme rundt andre reiselivsprodukter, og det har en viktig funksjon i forhold til eksponering og profilering av besøksområder (Kamfjord 2001). All turisme har et element av natur i seg, og naturen kan være en motivasjon for turister til å reise. Det trenger ikke å være hovedmotivet, men et viktig element med turen (Mehmetoglu 2007).

I 2007 gjennomførte Innovasjon Norge en markedsundersøkelse i Norge. Hensikten var å kartlegge reisevirksomheten for innenlands og utenlandsreiser på 1-6 overnattinger. Spørsmål som ble stilt var blant annet: Hva er viktig for deg når du skal velge ferie- og fritidsreiser i Norge med 1-6 overnattinger de kommende 12 månedene? Her var det stor variasjon i hva folk svarte, men naturopplevelser var det viktigste med et gjennomsnitt på 18 %, og friluftsliv kom på en tredje plass med 10 %. Sørendingene er de som er mest opptatt av naturopplevelser med 24 %, mens de som bor i Midt-Norge ligger på gjennomsnittet med 18 %. Når det gjelder friluftsliv så betyr det mye for 7 % av de som bor i Midt-Norge, når de skal velge reisemål. Her ligger gjennomsnittet på 9 %, og det er hos de fra Østlandet det betyr mest.

Opplevelser er viktig for valg av reisemål i Norge, og natur fremstår som den klart viktigste driveren. Hvilke aktiviteter som er viktigst i de ulike årstidene varierer. Om vinteren er det langrenn, mens om våren er det fotturer. Om sommeren er det vannaktiviteter, festivaler og kulturarrangement som er viktigst. Fotturer betyr da mindre og kommer på en femte plass. I høstsesongen er fotturer viktigere enn ellers på året, og den klart viktigste aktiviteten ved valg av ferie- og fritidsreiser. Jakt/fiske har større betydning på høsten enn ellers i året, hvilket er naturlig siden de fleste jakter på høsten. Det er ingen klare forskjeller mellom de som har og ikke har egen hytte / bruksrett til hytte i forhold til hva som er driverne når det gjelder å reise i Norge (Innovasjon Norge 2007).

Odden (2008) har sett på utviklingstrekkene i det norske friluftslivet fra 1970-tallet og fram til 2004. Her kommer det frem at 95 % av det norske folk deltar i en friluftaktivitet minst en gang i året, og 34 % anser friluftsliv som sin viktigste fritidsaktivitet. Fra 1970 til 2004 har antallet mennesker som går på fotturer økt med 14 % fra 68 % til 82 %, mens fisketurer og sopp- og bæreplukking er redusert. Oppslutningen om friluftsliv har særlig økt blant de eldre utøverne (55-74 år), eldre kvinner og folk bosatt i spredt bygde strøk. Det har ikke forekommet en økning blant de med lav utdanning og liten inntekt. Man har også sett at friluftslivet har blitt mer mangfoldig ved at det satses på nye aktiviteter, og at det skjer en spesialisering hvor det kreves spesialiserte ferdigheter og utstyr. Odden fant også ut at man ser tendenser til økende sosiale forskjeller innen norsk friluftsliv. Forskjellene er større innenfor de nye aktivitetene enn innenfor de tradisjonelle aktivitetene.

Norges Skogeierforbund og Norges Bondelag (2005) har gitt ut en rapport om markedet for naturbaserte opplevelser. Rapporten viser at de fritidsaktivitetene som kan sees på som

frittstående aktiviteter og basisaktiviteter er de som har størst markedspotensial. Disse er: vandring, sykling, kano/ kajakkpadling, langrenn og natursafari med fokus på dyr.

Vandring er internasjonalt den største naturbaserte aktiviteten innen reiseliv (Page & Dowling 2002).

De naturbaserte turistene har generelt høy inntekt, høy utdanning og høy betalingsvillighet. Ut fra ulike studier kan man si at de naturbaserte turistene er noe eldre enn de tradisjonelle, og at en høy andel, 50 % -70 %, har høyere utdanning (Mehmetoglu 2007).

3.3 Tilfredshet

Reiselivets viktigste ressursgrunnlag, natur og kultur, er ofte fellesskapets eie og det offentliges ansvar (Kamfjord 2001). Å være ute i naturen er gratis, eller priset veldig lavt. Dette gjør at forvalterne generelt mangler klare tilbakemeldinger fra turistene, slik de private har med for eksempel prissignaler. Flere studier viser at det ofte er forskjeller mellom de besøkende og forvalterne i forhold til hva de mener om friluftsliv. Objektiv informasjon om besøkendes holdninger, preferanser og oppfatninger trengs på grunn av at de kan avvike fra oppfatningen til de som styrer nasjonalparken. De som forvalter nasjonalparken er med på å påvirke hvor fornøyde turistene er (Manning 1999).

Å se på hvor tilfredse turistene er gjennom blant annet brukerundersøkelser er med på å hjelpe forvaltningen med å bedre servicen og oppfattelsen av området (Kozak 2001). Det kan også være med på å bedre forholdet mellom forvalterne og de som bruker områdene (Manning 1999).

Utgangspunktet for å måle og definere tilfredshet har vært forventningsteorier. I forventningsteoriene antar man at deltagerne deltar i friluftaktiviteter med forventninger om at det vil innfri utvalgte behov, motiv eller ønsker. Samsvaret mellom forventningene og resultatene blir sett på som den beste definisjonen på tilfredshet (Manning 1999). En ofte sitert definisjon av tilfredshet er: "En funksjon av graden av samsvar mellom det å søke etter noe bedre og den faktiske opplevelsen" (Bultena & Klessig 1969:349).

Tilfredshet blir betraktet som et verdifullt begrep for å forstå opplevelsen av en destinasjon, og det er et sentralt begrep i studier av turistens adferd (Kozak 2001).

Formålet med å måle tilfredshet er å få tilbakemeldinger fra de som faktisk bruker områdene (Kozak 2001). Hvor fornøyde de besøkende er, har i friluftssammenheng ofte vært et mål på kvalitet (Manning 1999). Graden av tilfredshet med destinasjonsfasilitetene og servicen er med på å avgjøre om de besøkende kommer igjen. Ved at de besøkende er fornøyde, kan det føre til at de besøker området flere ganger, og at de forteller om turen til andre på en positiv måte. Chon og Olsen (1991) fant at tilfredshet var korrelert med personens forventninger til destinasjonen og oppfattelsen av området, samt hans/ hennes selvilde og destinasjonens profil.

Tilbakemeldinger fra turistene kan også brukes til å sammenligne en destinasjon med andre destinasjoner (Kozak 2001). Informasjon om friluftslivet og brukerne bør samles inn regelmessig for å se og følge med på trender i bruken av området (Manning 1999). Det er flere forhold som kan være med på å påvirke oppfattelsen av en opplevelse, men den faktiske ferieopplevelsen må betraktes som den mest signifikante informasjonen for å bestemme tilfredshet eller misnøye (Kozak 2001).

Hvordan man opplever og karakteriserer naturen er i stor grad sosialt og kulturelt betinget, og vil av den grunn variere. Mennesker med ulik bakgrunn som for eksempel medlemmer i naturvernorganisasjoner, forvaltningssystemer, friluftsimteresser og lokalbefolkning har sin egen forståelse, oppfatning og tilnærming til naturen. Disse natursynene har igjen betydning for de verdisyn man har (Bjelland 2007). Stryken (2000) konkluderer med at all forvaltning av natur i realiteten beror på verdivalg.

Å måle tilfredshet er både vanskelig og komplekst. Det er et flerdimensjonalt mål som blir påvirket av mange ulike variabler. Noen har forvalterne har kontroll på og noen ikke. Målene kan også være for omfattende, slik at de ikke blir nyttige verken for forvaltere eller forskere. Når man måler tilfredshet gjør man tolkninger av de svarene man får, og hvis man gjør dette over tid er det ikke sikkert at den samlede tilfredsheten er sensitiv nok til at man oppdager endringer som er av interesse for forvalterne eller forskerne (Manning 1999).

Mennesker som bruker friluftsområder er ofte veldig forskjellige på områder som er viktig for hvordan de oppfatter kvaliteten på friluftslivsmulighetene. Dette vil være med å påvirke hvor tilfredse de er med et område. De er regelmessig utsatt for ulike kulturelle påvirkninger, har varierende grad av erfaring, og de kan ha meget ulike holdninger, motivasjon og normer. Man skal være forsiktig med å ha de besøkendes tilfredshet som viktigste mål på hvordan

kvaliteten på et område er. Opplevelser knyttet til rekreasjon er selvvalgt av de besøkende, og de fleste vil velge rekreasjonsmuligheter som stemmer med deres interesser og preferanser (Manning 1999).

3.4 Tidligere studier: Hvem er turistene og hvordan bruker de områdene

De undersøkelsene som det er vist til her gir karakteristikk av hvilke type mennesker som besøker de ulike områdene. Det kommer også frem hvorfor de besøker områdene og hva de mener om ulike tilretteleggingstiltak. Jeg har i hovedsak vist til undersøkelser gjort i Norge, men også tatt med en fra Yosemite nasjonalpark i USA på grunn av det er gjennomført få brukerundersøkelser i nasjonalparker i Norge.

3.4.1 Øvre Pasvik

I forbindelse med revideringen av nasjonalparkplanen for Øvre Pasvik nasjonalpark som ligger i Sør-Varanger, så Fylkesmannen i Finnmark behovet for å få bedre oversikt over brukerne i området. Det ble gjennomført en spørreundersøkelse sommeren og høsten 2006. Her kom det frem at de som brukte området var godt voksne mennesker. Av de som svarte på hvor gamle de var så var 27,6 % 20-40 år, 37,9 % var mellom 40-60 år og 28,7 % var over 60 år. 43 % av besvarelsene var fra kvinner.

Undersøkelsen viser at området har liten tiltrekningskraft på de fra Sør-Varanger, 14 %, mens det er forholdsvis mange utlendinger og folk fra resten av landet som drar dit. Hovedmengden av turistene kommer dit i juli og august. De besøkende var hovedsakelig på dagstur eller 2-4 dagers tur. Dette varierte litt mellom lokalbefolkningen og andre. Lokalbefolkningen var der bare på dagsturer eller 5-6 dagers tur. Mange kjenner området fra før, men de får også vite om området blant annet gjennom bøker og brosjyrer, ”jungeltelegrafene” eller gjennom venner og bekjente.

Mange bruker området til ”enkelt” friluftsliv og ligger i telt eller under åpen himmel. Innenfor nasjonalparken er det begrenset med overnattingsmuligheter, men noen bor i hytte, hus eller hotell utenfor nasjonalparken.

Hovedgrunnen til at de besøkte området var for å gå på tur eller observere naturen. Det var også mange som svarte fotografering sammen med det å gå på tur eller observere naturen.

I denne undersøkelsen ble det også spurt om holdningen til ulike tiltak og forutsetninger. Her har 61,7 % svart at hvis de hadde visst mer om området så ville det gitt dem et bedre utbytte av turen. Flere merkede stier og flere og bedre informasjonstavler kom på andre og tredje plass med henholdsvis 54,1 % og 44,4 %. Andre oppga at bedre stier (klopplegging av våte partier), flere åpne hytter, stiforbindelse til Finland og flere overnattingsmuligheter i nærheten ville gitt et større utbytte av turen (Lutnæs 2007). Hvis man ser bort i fra søppel, klager turistene sjelden på forholdene på et område, og sier som regel at de miljømessige forholdene er ”gode” eller bedre (Manning 1999).

3.4.2 Hjerkinns skytefelt

I Hjerkinns skytefelt i Dovre og Lesja kommune ble det i 1989 og 1990 gjennomført en brukerundersøkelse for å se på friluftslivet i området. Av de som svarte var 69,3 % menn og 30,7 % kvinner. Aldersfordeling var ganske jevn og 50 % var mellom 25 og 44 år. De mellom 45-54 utgjorde 20 %. Gjennomsnittsalderen ble ca 40 år for både kvinner og menn.

Av de som svarte var 73 % på fottur eller skitur, nesten 60 % var der i mindre enn et døgn og 15 % var på 1-2 dagers tur. Av de som besøkte området så kom 13 % fra nabokommunene, 20 % kom fra andre steder i Trøndelag, 42,5 % kom fra andre steder i Norge og 24,3 % fra andre land. 59,4 % hadde spesielle forventninger til turen, og av disse oppga 80,5 % at forventningene ble innfridd.

Forsøpling er noe som kan fungere som en indikator på de besøkendes oppfatning av turområdet. 28 % svarte at de syntes søppelet forstyrret ganske mye eller svært mye. I forhold til tilgjengelighet og tilrettelegging svarte 80 % at de syntes det var viktig med godt merkede stier og selvbetjente hytter. Broer / klopper over bekker og kløfter var også viktig (Nilsen 1992).

Når man snakker om relativt urørte områder viser undersøkelser som er gjort at de fleste besøkende foretrekker å finne broer over større elver som kan være vanskelige eller farlige å vade over. Langs stiene er det foretrukket at det er informasjonsskilt med for eksempel navn på stier, retning og / eller distanse (Manning 1999).

3.4.3 Oslos kommuneskoger

Markeds- og Mediatitutttet (MMI) gjennomførte i 2004, på oppdrag av Oslo kommune, en undersøkelse om bruken av Oslo kommunes skoger og for å avdekke innbyggernes holdninger til bruk og utnytting av skogområdene rundt byen. I 1993 gjennomførte Skogvesenet en lignende brukerundersøkelse og disse to ble sammenlignet.

Både i 1993 og i 2004 brukte over 80 % av respondentene Marka sammen med andre, enten med familie og venner eller i organisert aktivitet. Kjennetegnet for de som brukte Marka sammen med familie og venner er at det er en høy andel kvinner og personer mellom 25-39 år med høyere utdanning. 39 % svarte at de brukte Marka alene. Hovedmengden av disse kjenner skogene godt, er voksne over 40 år og har høyere utdanning.

De fleste mente at hensynet til friluftslivet, plante- og dyreliv og biologisk mangfold var meget eller ganske viktig. Det ble spurt om hvor viktig ulike forhold var når de oppsøkte kommuneskogene. Her svarte 92 % at det var meget viktig eller ganske viktig å gå tur, da på ski eller til fots. Det å oppleve naturen, stillhet og ro mente 91 % var meget viktig eller ganske viktig. Disse to var også det viktigste i 1993. På en tredjeplass kom det å drive med fysisk aktivitet/ trimme med 77 %. Gå tur og å oppleve naturen, stillhet og ro syntes å være noe viktigere for kvinner enn for menn, og mindre viktig for de som er yngst og for de med lav utdanning. Å fiske var klart viktigere for menn enn for kvinner, og for dem med lav eller middels utdanning (Berg 2004).

3.4.4 Utenlandske bilturister i Norge

Transportøkonomisk institutt (TØI) gjennomførte sommeren 2003 en gjesteundersøkelse blant utenlandske bilturister i Norge. De så på interessen for å besøk nasjonalparker og andre naturområder. Nesten halvparten av respondentene hadde besøkt en nasjonalpark i løpet av turen, og en tredjedel av disse svarte at de hadde besøkt to nasjonalparker. Det å være i naturen for å nyte stillhet og ro var ganske viktig eller svært viktig for 82 % av respondentene, og over 30 % hadde gått på tur i mer enn 30 minutter i nasjonalparken (Transportøkonomisk institutt 2005).

3.4.5 Yosemite nasjonalpark

En brukerundersøkelse gjennomført i Yosemite nasjonalpark, USA, sommeren 2005 viste at 50 % av de besøkende var kvinner og 50 % var menn. Av de som besøkte nasjonalparken på det tidspunktet undersøkelsen ble gjennomført var 17 % yngre enn 16 år, 46 % var 36-60 år og 7 % var eldre enn 60 år.

Litt over 80 % hadde besøkt parken en gang i løpet av de siste 12 månedene. Hvor de har fått informasjon om nasjonalparken fra varierte. 57 % hadde vært der før, 45 % hadde fått vite om den fra venner, slekt og ”jungeltelegrafene”, 40 % fra nettsiden til nasjonalparken og 38 % fra reiseguiden, reisebøker. Av de som var i nasjonalparken i mer enn 24 timer var 59 % i nasjonalparken i 2-3 dager og 34 % i mer enn 4 dager. 77 % av de besøkende overnattet i parken, og 51 % var der i 1-2 netter og 26 % overnattet i 3-4 netter.

I spørreundersøkelsen spurte man turistene hvor viktig eller lite viktig ulike fasiliteter og tjenester var. Jeg har slått sammen kategoriene særdeles viktig og veldig viktig til veldig viktig. 78 % av respondentene mente at det var veldig viktig med brosjyrer / kart over parken, 77 % syntes det var veldig viktig med merkede stier og 77 % mente at nasjonalparkens hjemmeside var veldig viktig. I og rundt nasjonalparken finnes det ulike former for tilrettelegging og fasiliteter som turistene kan bruke. De som ble mest brukt var skiltene inne i nasjonalparken med 91 %, 90 % av de besøkende brukte toalettene og 88 % brukte veiene. Turistenes generelle inntrykk av kvaliteten på fasilitetene, servicen og rekreasjonsmulighetene var veldig bra. Nesten 90 % svarte meget bra eller bra, mens 1 % synes det var dårlig (Littlejohn et al. 2006).

3.5 Sammenfatting

Ut i fra disse undersøkelsene ser man at det er noen fellestrekk ved de naturbaserte turistene. Gjennomsnittsalderen er 40 år eller eldre, fordelingen mellom kvinner og menn er ganske jevn, det er en del utenlandske turister og de har høy utdanning. Turistene er hovedsakelig på dagstur eller 2-3 dager, de fleste går sammen med noen, og de kjenner området fra før eller har fått vite om det fra venner, slekt eller bekjente.

Turistene bruker området til det ”enkle” friluftslivet og det er viktig for dem å oppleve naturen, ro og stillhet og være i fysisk aktivitet. Mange mener at det er viktig med godt merkede stier, gode informasjonstavler og broer/klopper over bekker og kløfter.

4. Metode

I følge Grønmo (2004:27) ”er en metode en planmessig fremgangsmåte for og nå et bestemt mål. Metodene angir hvordan vi skal fremskaffe kunnskapen og utvikle teoriene, og hvordan vi skal sikre at kunnskapen og teoriene oppfyller kravene til vitenskaplige kvalitet og relevans på det aktuelle fagområdet.”

4.1 Valg av undersøkelsesdesign

Forskningsdesign er en overordnet plan for hvordan man skal gjennomføre en undersøkelse slik at man svarer på den problemstillingen man har. Hvilke kunnskaper man har på forhånd og hvilke ambisjoner man har i forhold til å forklare og analysere sammenhenger, er med på å avgjøre hvilken design man bruker. Det finnes tre hovedtyper forskningsdesign: deskriptivt (beskrivende), kausalt (årsakvirkning) og eksplorativt (utforskende) design (Gripsrud et al. 2004).

Deskriptivt design blir gjennomført for å svare på hvem, hva, hvor og når spørsmål (McDaniel & Gates 2008). Man forsøker å beskrive situasjonen på et bestemt område. Studier der man bruker spørreundersøkelser og har et representativt utvalg av respondenter i en målgruppe, er vanlig for deskriptivt design (Gripsrud et al. 2004).

Ved kausalt design benytter man en form for eksperiment. Målet er å prøve å forklare om en hendelse er årsak til en annen hendelse, under et sett med betingelser (Gripsrud et al. 2004). Metoden brukes når man ønsker å finne en statistisk årsakssammenheng mellom to variabler (Hellevik 1999).

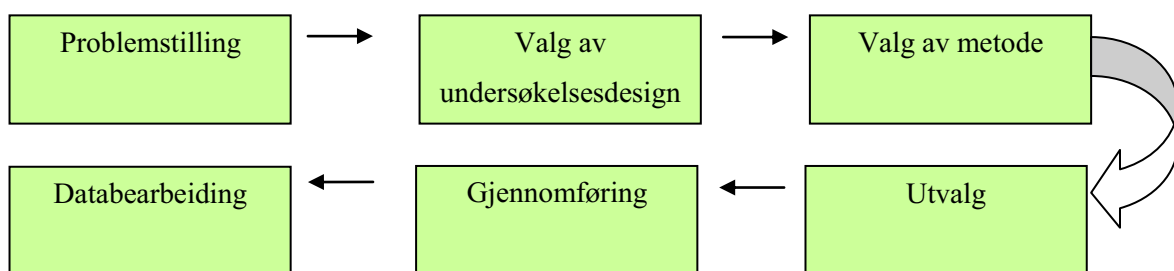
Eksplorativt design brukes når en har lite kunnskap om et problemområde, og man ønsker bedre innsikt og forståelse av et tema (Gripsrud et al. 2004). Metoden brukes ofte i startfasen av en undersøkelse, og målsetningen er å komme fram til en mer eksakt og presis problemstilling (Hellevik 1999).

Når man skal samle inn informasjon finnes det to hovedmetoder man kan bruke: kvantitativ metode eller kvalitativ metode. Ved bruk av kvantitativ metode fremstår dataene som tall eller andre mengdeelementer (Grønmo 2004), og man gjør statistiske analyser av de svarene man får (McDaniel & Gates 2008). Ved en kvalitativ metode presenteres dataene i form av tekst eller bilder (Grønmo 2004), og man prøver å forstå menneskers adferd og handlinger

(Hellevik 1999). Ved deskriptivt design kan man bruke både kvantitativ og kvalitativ metode, ved kausalt design bruker man kvantitative metode, mens ved eksplorativt design brukes kvalitative metode (McDaniel & Gates 2008).

Jeg har valgt å bruke et deskriptivt design og en kvantitativ metode. Spørreundersøkelse brukes for å kartlegge folks kunnskaper, oppfatninger, preferanser og grad av tilfredshet (Kotler 2007). Ut fra problemstillingen og de delproblemstillingene jeg har er det mest interessant å vite hva et større antall mennesker mener om området og hvem de er. Jeg kunne valgt en kvalitativ metode med dybdeintervjuer eller fokusgrupper. Ved bruk av en kvantitativ metode får man oversikt over hva et større antall respondenter mener, mens ved kvalitativ metode får man innsikt og forståelse om hva en liten gruppe respondenter mener om et tema. Man kan da få vite om opplever og bli fortalt historier, samtidig som man kan få informasjon om ting man ikke spør om. Det positive ved å bruke spørreskjemaer er at man ofte får gjennomtenkte svar det, man kan bruke mellomvanskelige spørsmål, man når ut til mange personer, det koster relativt lite penger og det er bra på sensitive spørsmål. De negative sidene er at man vet ikke i hvilken rekkefølge respondenten svarer på spørsmålene (McDaniel & Gates 2008) og at respondentene har en tendens til å svare det de tror undersøkeren ønsker seg (Løvås 2005). Ved bruk av spørreundersøkelse kan man få en lav svarprosent og dette kan gi skjevheter i utvalget (Haukeland 2007). At det ikke er noen ved siden av respondenten når den svarer kan være både positivt og negativt. Respondenten blir ikke påvirket av den som leverer ut skjemaene, men det kan føre til at det blir færre besvarte spørsmål (McDaniel & Gates 2008). Det er viktig at spørsmålsstillingen i spørreskjemaet er presis, forståelig og minst mulig ledende (Løvås 2005).

Figur 3 illustrer trinnene i forskningsprosessen, beskrevet i dette kapittelet, og hvordan forholdet mellom dem henger sammen.

Figur 3 Kort beskrivelse av deler av forskningsprosessen

4.2 Utvalg

Oppgaven tar for seg Blåfjella – Skjækerfjella / Låarte-Skæhkere nasjonalpark og jeg ønsker å si noe om de turistene som er i nasjonalparken. Populasjonen i denne undersøkelsen er alle turistene som besøker nasjonalparken, og jeg har gjort en avgrensning ved å bare spørre de som er der om sommeren. Skulle jeg tatt med de som besøker området på høsten, vinteren og våren også burde spørreundersøkelsen vært utformet annerledes. Tilfredsheten med området kan være forskjellig om man besøker området om sommeren eller vinteren. Undersøkelsens relevans er relater til sommerturistene.

Utvalget er et ikke-sannsynlighetsutvalg der respondenten ikke er trukket ut tilfeldig. Jeg har valgt å spørre de turistene som kjører bil til de ulike innfartsportene. De sterkeste sidene til et ikke-sannsynlighetsutvalg er at det har lave kostnader, mens svakheten er at man kan få lite representative resultater. Man risikerer også at utvalget ikke er representativt for hele populasjonen (Hellevik 1999). Ut fra svarene man får fra de respondentene som har svart, prøver man å si noe om en hel populasjon (Løvås 2005).

For å få et så godt bilde over turistene i nasjonalparken som mulig syntes jeg det var viktig å dekke hele parken, ikke bare en eller to kommuner. Jeg besøkte derfor de mest brukte innfartsportene Grønningen, Gressåmoen, Storåsen, Berglia, Gaulstad og Vera. Spørreskjemaet ble også delt ut på Lifjellet i Grong og Lierne to ganger for å få med noen av turistene der i fra.

Spørreundersøkelsen ble gjennomført sommeren 2008 i månedene juni, juli og august. Dette var et bevisst valg, da nasjonalparken ligger langt fra der jeg bor, og jeg verken har tid eller anledning til å dra dit så ofte.

Noen spørreskjemaer ble også lagt igjen ved bomstasjonen i Berglia, ved Mekk gård i Steinkjer og på Lurukroken seter i Snåsa.

Ved innfartsportene Grønningen og Gaulstad er det mange hytter. I Grønningen er det 105 private hytter (Sørhøy 2009) og det er 120 private hytter som sogner til innfartsporten ved Gaulstad (Bade 2009). Ved disse to stedene var det parkert mange biler. Det er grunn til å tro at en del av disse var på hyttene sine, og ikke var der bare for å gå/ være i nasjonalparken. Jeg la ut spørreskjema på alle bilene, og det kan være en del hyttefolk som har svart på spørreskjemaet.

Spørreskjemaet ble kun laget på norsk, ikke engelsk eller tysk. Jeg møtte ingen utenlandske turister når jeg var ute, men det kan være at jeg har mistet noen svar her.

4.3 Utforming

Av næringskonsulent i Snåsa kommune, Erlend Seljelid, fikk jeg et hefte som heter: *Brukerundersøkelser i naturområde. Utforming av spørreskjema – en veiledning basert på erfaringer fra nordiske og baltiske land*. Direktoratet for naturforvaltning (DN) ønsker at man skal bruke denne veiledningen når man skal utføre spørreundersøkelser i nasjonalparker i Norge. Spørsmålene herfra ble brukt som utgangspunkt for spørsmålene i min undersøkelse.

Av Nasjonalparkrådet fikk jeg 10 000 kroner i støtte til oppgaven. Gunnar Kjærstad som tidligere jobbet hos Fylkesmannen i Nord-Trøndelag og Harald Sletten i Statens naturoppsyn kom med forslag til endringer på spørreskjemaet og disse ble tatt i betraktning. Den endelige utformingen ble gjort deretter. Alle spørsmålene i spørreskjemaet, bortsett fra nr 10 (hvor viktig er tilrettelegging?), er hentet fra veilederen til DN, men spørsmålsformuleringen og skalaen er endret noe.

Ved utformingen av spørreskjemaet var det viktig å tenke på hvordan man skulle analysere svarene senere, og jeg valgte blant annet å bruke skaleringer som var mest mulig lik. Jeg har også tatt utgangspunkt i spørsmål 12, i hvilken grad svarte dette besøket i Blåfjella – Skjækerfjella /Låarte - Skæhkere nasjonalpark til dine forventinger, og delt inn noen av spørsmålene etter tema; naturmiljø, fritidsaktiviteter, rekreasjon og tilrettelegging. Dette er gjort for at man enklere skal kunne analysere disse spørsmålene sammen senere.

Det var viktig at skjemaet ikke ble for langt slik at flest mulig personer ville svare og at de svarte på alle spørsmålene. Undersøkelser viser at hvor lang tid det i gjennomsnitt tar å svare på spørreskjema på internett, er viktig for hvor mange svar man kan regne med å få. Tar det 6-10 minutter vil i gjennomsnitt 44 % svare (McDaniel & Gates 2008).

Spørreskjemaet er delt inn i fire deler. Det starter med faktaspørsmål, går videre til vurderingss spørsmål om kvalitet og forventinger og vurdering om tilrettelegging, før det ender med spørsmål som gjelder demografiske data. Alle spørsmålene, bortsett fra nr 2b, skal besvares av alle respondentene.

Del 1, spørsmål 1-7, er faktaspørsmål og gir grunnleggende informasjon om *årsaken til besøket og bruken av nasjonalparken*. Spørsmål 1 og 2 gjelder hvilke områder de oppholdt

seg i, og grunnen til at de besøkte området. Hvordan de har fått vite om nasjonalparken blir det spurt om i spørsmål 3. Dette kan være interessant å vite i forhold til hvordan man skal markedsføre området senere. Spørsmål 4-6 sier noe om hvor lenge de har oppholdt seg i området og hvordan de har overnattet. I forhold til tilrettelegging er det ofte snakk om å merke stier. På spørsmål 7 får man vite hvor mange av respondentene som har gått på stier i løpet av oppholdet. Det kan også brukes sammen med andre spørsmål om merkede stier for å se om det er samsvar mellom svarene.

Del 2, spørsmål 8-10, er vurderingsspmåler og ser på hvordan de vurderer *tilretteleggingen*. Spørsmål 8 og 9 er like bortsett fra at nr 8 ser på antallet og nr 9 ser på kvaliteten. Disse to spørsmålene kan analyseres sammen for å se om det er samsvar mellom det de har svart på de ulike alternativene. Gjennom hele spørreskjemaet er det viktig å ha spørsmål som kan analyseres sammen. Er det god korrelasjon mellom spørsmålene så betyr det at respondentene har svart relativt likt på spørsmål som omhandler det samme. Dette øker kvaliteten både på svarene og undersøkelsen. Spørsmål 10 ser på hvor viktig tilrettelegging er for respondentene. Dette spørsmålet kan også analyseres sammen med spørsmål 8, 9, 12 og 13, samt spørsmål 2d om tilrettelegging.

Del 3, spørsmål 11-13, er også vurderingsspmåler og vurderer hvordan Blåfjella – Skjækerfjella / Låarte-Skæhkere nasjonalpark tilfredsstiller ulike *kvaliteter og forventninger ved besøket*. Spørsmål 11 gir en mer detaljert beskrivelse av hva turistene mener om ulike alternativ innenfor naturmiljø, fritidsaktiviteter og rekreasjon. Spørsmål 12 gir et mer generelt svar på hva de mener om naturmiljøet, muligheten for fritidsaktiviteter, muligheten for rekreasjon og tilretteleggingen av området. Spørsmål 12 og 2 er relativt like, og disse kan sammenlignes for å se om forventningene ble tilfredsstilt i forhold til hvordan besøket var og hvorfor de besøkte området. Det er viktig å vite hva respondentenes generelle mening om nasjonalparken er, og dette får man svar på i spørsmål 13. Dette, sammen med spørsmål 12, er med på å gi et helhetlig bilde av hva turistene mener.

Del 4, spørsmål 14-18, er faktaspørsmål og gir *bakgrunnsinformasjon* om turistene. Disse spørsmålene er tatt med for å få mer informasjon om respondentene. Jeg valgte å ikke ta med spørsmål om inntekt, da mange synes dette er et sensitivt spørsmål og velger å ikke svare på det.

Jeg har hovedsakelig brukt lukkede spørsmål hvor det er spesifiserte svaralternativer. Fordelen er at de er lette å behandle og analysere. Spørreskjemaet omfatter også noen åpne spørsmål da disse gir respondenten anledning til å utdype svarene. Her kan man få frem nyanser, men de er vanskeligere å behandle og analysere (McDaniel & Gates 2008).

Vurderingsskalering ble brukt på spørsmål 9, 11, 12 og 13. Det er en skala som angir hvor bra noe er, fra ”dårlig” til ”meget bra” (Kotler 2007).

4.4 Datagrunnlag og gjennomføring

Vi kan skille mellom primærdata og sekundærdata. Primærdata er ny informasjon som samles inn for et spesielt formål eller prosjekt (Kotler 2007), og for å besvare vårt undersøkelsesspørsmål (Gripsrud et al. 2004). Dette kan gjøres ved hjelp av fokusgrupper, observasjoner, atferdsinformasjon, eksperimenter og spørreundersøkelser (Kotler 2007). Sekundærdata er informasjon som er samlet inn for andre formål og vår bruk er ved sekundær anvendelse. Dataene kan være offentlig informasjon fra databaser som Statistisk Sentralbyrå (SSB), Norsk Monitor og Minerva (Gripsrud et al. 2004), eller dokumenter fra det private eller offentlige (McDaniel & Gates 2008).

Dataene jeg har fått gjennom svarene på brukerundersøkelsen er mine primærdata, mens bruk av sekundærdata finnes primært i kapittel 2, områdebeskrivelse.

Gjennomføringen av en spørreundersøkelse kan gjøres på flere måter. Man kan gjennomføre et telefonintervju basert på spørreskjemaet, eller spørre de menneskene man møter ute i nasjonalparken. Da fyller intervjueren ut spørreskjemaet. Sender man spørreskjemaet i posten, på nett eller legger det ut et sted, fyller respondentene selv ut spørreskjemaet.

Opprinnelig hadde jeg planlagt å møte turistene inne i nasjonalparken, på stiene og på hyttene. Den første gangen jeg dro ut i nasjonalparken for å levere ut spørreskjema, dro jeg til Gressåmoen fjellgård. Jeg var både på fjellgården og gikk på stien inne i nasjonalparken. I løpet av den tiden jeg var der møtte jeg ikke ett menneske, men da jeg kom ned til bilen igjen hadde det kommet flere biler dit. Da bestemte jeg meg for å legge spørreskjemaet på de bilene som var der. Det ble til at jeg kjørte til de ulike innfartportene og la spørreskjemaet på de bilene som var der. Styrken ved denne metoden er at respondentene får spørreskjemaet når de har inntrykkene friskt i minne og man får da gode data. Slik jeg ser det er dette også den mest effektive måten å levere ut spørreskjemaet på i forhold til tid og penger.

Spørreskjemaene ble lagt i konvolutter der jeg skrev på mitt navn og adresse, satte på et frimerke, og la det i en plastikkpose. Jeg la også ved et lite ark der det stod hvem jeg var og hvorfor jeg gjennomførte spørreundersøkelsen. Besøkte innfartsportene Grønningen, Gressåmoen, Storåsen, Gaulstad, Mokka, Vera og Berglia, samt Lifjellet. 49 % av nasjonalparken ligger i Snåsa kommune, og jeg valgte da å besøke flest innfartsporter i Snåsa og det var Grønningen, Gressåmoen og Storåsen. 30 % av parken ligger i Lierne kommune, og derfor tok jeg nest flest besøk til Berglia. Gaulstad og Mokka ligger i Steinkjer, mens Vera ligger i Verdal. På kartet over nasjonalparken, figur 2, har jeg tegnet inn med lilla farge de stedene jeg besøkte.

Til sammen ble ca 350 spørreskjemaer levert ut og mitt endelige utvalg er de 149 respondentene som har svart. Fikk tilbake 12 spørreskjemaer jeg ikke kunne bruke. På noen av disse stod det at de ikke hadde kvalifikasjoner til å svare på spørsmålene eller at de ikke brukte nasjonalparken. Noen ble også sendt tilbake blanke.

4.5 Dataframstilling og databearbeiding

4.5.1 Data og fremstilling

Dataene brukt i denne oppgaven er primærdata som er blitt samlet inn for å belyse problemstillingen (McDaniel & Gates 2008) og på grunn av at man ønsker informasjon om en hel populasjon (Haukeland 2007).

I en kvantitativ metode er utgangspunktet for analysen en datamatrise der informasjonen er gitt i form av kodetall (Hellevik 1999). I en vurderingsskala angir man hvor bra noe er, fra ”meget dårlig” til ”meget bra”, brukt på spørsmål 9,11,12,13. Her får ”meget dårlig” koden 1, mens ”meget bra” får koden 4. Alternativet ”ingen mening” får koden 0. Spørsmålene som ikke er hentet fra en vurderingsskala kodes også. På spørsmålet hvilket kjønn man har, så har jeg valgt at tallet 1 betyr kvinne og tallet 2 betyr mann i kolonnen til dette spørsmålet. Alle spørsmålene og svaralternativene har koder, slik at det blir enklere å sammenstille data og gjøre statistiske analyser.

De statistiske analysene kan man gjøre i forskjellige program som for eksempel JMP, SPSS eller Windows Excel. Jeg valgte å gjøre mine analyser i Windows Excel, da dette er et

program som er på alle maskiner og det er enkelt å lære og bruke. Denne undersøkelsen har forholdsvis få enheter, og det er derfor begrenset hva man kan få ut av ulike statistiske analyser. Jeg har valgt å gjøre t-tester, variansanalyse og korrelasjonsanalyse.

Det finnes to hovedtyper variabler: avhengige og uavhengige. En avhengig variabel er den variabelen man ønsker å studere. De uavhengige variablene brukes til å dele enhetene inn i grupper og påvirker de avhengige variablene (Hellevik 1999). Denne inndelingen av variabler er først og fremst relevant i analyser av sammenhenger eller årsaksforhold. En variabel er inndelt i verdier (Grønmo 2004).

En frekvensfordeling sier noe om hvor mange enheter som har de ulike verdiene på en variabel, også kalt univariat fordeling. Har man ulike kombinasjoner av verdier på to variabler snakker man om bivariat, og hvis det er flere enn to variabler er det multivariat frekvensfordeling.

Man kan framstille en frekvensfordeling ved hjelp av ulike måter. I tilfeller der verdiskalaen til en variabel er stor er det ofte nødvendig å forenkle den ved å omdefinere verdiskalaen ved å slå sammen tilgrensende verdier til et mindre antall klasser av verdier. En annen ofte brukt metode er å gjøre frekvensene relative, ved prosentuering. Det gjør det enklere å foreta sammenligninger. Den tredje metoden er å framstille resultatene grafisk slik at det blir enklere å se hovedtrekkene. En fjerde metode er å bruke ulike statistiske mål. Det gir et sammenfattende uttrykk for egenskap ved fordelingen (Hellevik 1999).

En del av respondentene har valgt og ikke svare på alle spørsmålene. Dette fører til at antall svar (N) vil variere. For eksempel har 134 personer svart på hvor de kommer fra, mens alle respondentene, 149, har svart på hva som var de viktigste grunnene til at de besøkte nasjonalparken. Når jeg har gjort analyser av hvert enkelt spørsmål har jeg valgt å fjerne de respondentene som ikke har svart på spørsmålet. Dette har ført til at når jeg har analysert spørsmålene hvor de kommer fra og hva som var de viktigste grunnene til at de besøkte nasjonalparken så har 134 respondenter blitt analysert. Dette gjør at N kan variere ganske mye og er veldig lav på noen spørsmål. Jeg har valgt å framstille tallene i prosent på grunn av at da blir det lettere og sammenligne. Jeg synes også det gir tydeligst bilde av hva respondentene svarer.

4.5.2 Dataenes reliabilitet og validitet

Reliabilitet sier noe om hvor pålitelige resultatene er, om en ville fått de samme svarene hvis undersøkelsen skulle bli gjentatt, og om man kan stole på de resultatene man får (McDaniel & Gates 2008). Den bestemmes av hvordan målingene som leder frem til tallene i datamatriksen er utført (Hellevik 1999). En måte å måle reliabilitet på er å måle samme variabelen to ganger på ulik måte (McDaniel & Gates 2008).

Validitet er hvor godt man måler det man har til hensikt å måle (McDaniel & Gates 2008). Validitet betegner dataenes relevans for problemstillingen i undersøkelsen. Den avhenger av hva som blir målt, og om det er de egenskapene problemstillingen gjelder (Hellevik 1999). Det er vanlig å snakke om intern og ekstern validitet. Intern validitet er i hvilken utstrekning kausaliteten i undersøkelsen holder mål, mens ekstern validitet er i hvilken grad resultatene fra en studie kan overføres til en lignende situasjon (Gripsrud et al. 2004).

4.5.3 Statistiske analyser

Under punkt 4.5.1 nevnte jeg ulike statistiske tester som er relevante. I følgende gis en nærmere omtale av disse testene.

T-test

I følge Løvås (2005) er t-test ”En metode som benyttes for å teste en hypotese der forventningsverdien til variabelen sammenlignes med en fritt valgt verdi.” Har man to hypoteser, kan man ved hjelp av t-test forkaste den ene hypotesen. Hypotese₁ (H_1) er den hypotesen man ønsker å teste, mens hypotese₀ (H_0) er den motsatte hypotesen. Når man velger å analysere data ved hjelp av t-test, må man bestemme hvilket signifikansnivå man vil ha. Ved at man velger signifikansnivå avgjør man hvor stor sannsynlighet for forkastningsfeil (type I) man er villig til å akseptere. Type I av forkastningsfeilene er at vi feilaktig forkaster H_0 og er den som er mest alvorlig. Det er vanlig å sette signifikansnivået til 0,05 (5 %), og det betyr at det er 5 % sjanse for at det skjer en forkastningsfeil av type I. Hvis p-verdien i t-testen blir større enn 0,05 sier vi at svaret ikke er signifikant. Er p-verdien under 0,05 så er resultatet signifikant. Hvis H_1 sier at det er forskjell mellom to grupper, mens H_0 sier at det ikke er forskjell mellom to grupper så er det 5 % sjanse for at man forkaster H_0 om at det ikke er noen forskjell mellom gruppene, selv om det faktisk er en forskjell (Løvås 2005).

Variansanalyse (ANOVA)

Målet med variansanalyse er å sammenligne variasjonen innad i gruppene med variasjonen mellom gruppene. Den går ut i fra at variasjonen innad i gruppene er nesten like stor.

Denne type analyse brukes for å se om gjennomsnittsverdiene fra flere populasjoner er statistisk forskjellig. Hvis p-verdien er liten, mindre enn valgt konfidensnivå, kan vi si at det er signifikant forskjell på gruppene (Løvås 2005). Jeg har valgt å sette konfidensnivået til 0,05, noe som er vanlig. Det finnes både enveis og toveis variansanalyse. Ved bruk av enveis variansanalyse har man en faktor som kan variere og eventuelt påvirke forventningsverdiene av målingene, mens ved toveis variansanalyse kan man variere med to eller flere faktorer (Helbæk & Westgaard 2008). Jeg har valgt å bruke enveis variansanalyse.

Korrelasjon

Korrelasjon er et mål på hvor sterk den lineære sammenhengen er mellom to variabler, eks x og y. Korrelasjonskoeffisienten er alltid et tall mellom -1 og 1. Tallet 1 betyr at det er en perfekt positiv korrelasjon og at punktene ligger nøyaktig på rett linje med et positivt stigningstall. Mens -1 betyr at det er en perfekt negativ korrelasjon. Her ligger punktene på nøyaktig rett linje med negativt stigningstall. Hvis det ikke er noen lineær sammenheng mellom x og y får man tallet 0 (Helbæk & Westgaard 2008).

5. Resultat

I denne delen presenterer jeg resultatene av spørreundersøkelsen ved å vise hvordan respondentene har svart på de ulike spørsmålene, det vil si frekvensfordelingene.

Det ble levert ut 350 spørreskjemaer og 149 personer svarte. Dette gir en svarprosent på 42,6 %. Slik jeg vurderer det er denne svarprosenten tilfredsstillende sett i lys av måten datainnsamlingen ble gjennomført på. Siden skjemaene ble distribuert ved å legge de på frontrutene til bilene knytter det seg litt usikkerhet om turistene faktisk fikk de, samt at jeg ikke hadde mulighet til å påvirke turistene enten gjennom samtale eller ved purring for svar.

Når det gjelder framstillingsform blir resultatene presentert som relative tall og vist primært i form av diagram og i noen tilfeller i form av tabell.

I presentasjon av resultatene starter jeg med spørsmål som beskriver respondentene og deres opphold i nasjonalparken. Deretter gis det en presentasjon av respondentens opplevelser av nasjonalparken og hvor tilfredse de er med området.

5.1 Hvem er turistene

Det gis her en beskrivelse av turistene ut i fra de vanligste kjennetegnene: kjønn, alder, utdanning og bosted.

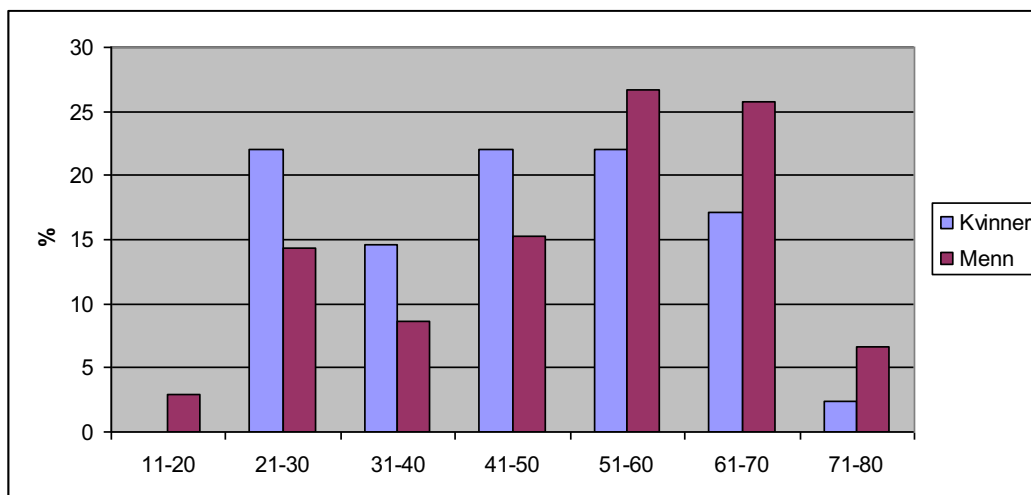
Av de som har svart var 71,9 % menn og 28,1 % kvinner. Gjennomsnittsalderen var 49 år og 42,5 % av respondentene var mellom 41-60 år. Ser man på aldersfordelingen etter kjønn var den ulik for kvinner og menn, se figur 4, og kvinnene utgjør en høyere prosentandel blant de som var mellom 21-30 år og 41-50 år. Jeg har valgt å dele inn hvor turistene kommer fra i tre grupper; lokale, regionale og nasjonale. De lokale er de som kommer fra kommunene Lierne, Snåsa, Grong, Steinkjer og Verdal. Regionale er de som er fra andre steder i Trøndelag og de nasjonale turistene er fra resten av Norge samt Sverige. Over halvparten av turistene, 58,2 %, er lokale, mens 29,9 % er regionale og 11,9 % er nasjonale.

Utdannelse kan deles inn på mange måter, og jeg har valgt å dele inn i to grupper; lav utdanning og høy utdanning. De med lav utdanning er de som har videregående skole, en yrkesutdanning og de som ikke har noen utdanning. De med høy utdanning er de som har en bachelorgrad /mellomfag eller mastergrad/ hovedfag fra en høgskole eller et universitet. 55, 9

% har høyere utdanning, mens 45,1 % har lavere utdanning. Av de som besøkte nasjonalparken på det tidspunktet spørreundersøkelsen ble gjennomført gikk 85,9 % sammen med noen og 14,1 % gikk alene.

De områdene som ble mest besøkt var Gressåmoen med 32,4 % og Skjækerfjella og Holden-Skjeldbreien med 29,1 %, se tabell 1. Gosen-Almdalen ble minst besøkt med 5,4 %. På spørsmålet om hvilke områder man besøkte i løpet av oppholdet i nasjonalparken kunne man krysse av for ett eller flere steder og det var 33,6 % av respondentene som svarte at de besøkte mer enn ett sted. Gressåmoen, Skjækerfjella og Holden-Skjeldbreien var mest besøkt av begge kjønn og uansett hvor man kommer fra. De som ikke var fra Trøndelag brukte bare områdene Gressåmoen, Holden-Skjeldbreien og Blåfjellvatna, men en person har svart at han/hun var i Skjækerfjella.

Nesten 30 % av turistene hadde vært fem eller flere ganger i nasjonalparken i løpet av de siste 12 månedene. Dette kan ha sammenheng med at en del har egen hytte i områdene rundt nasjonalparken.

Figur 4 Turistenes alder og kjønn (Kvinner N=41 og menn N=105)

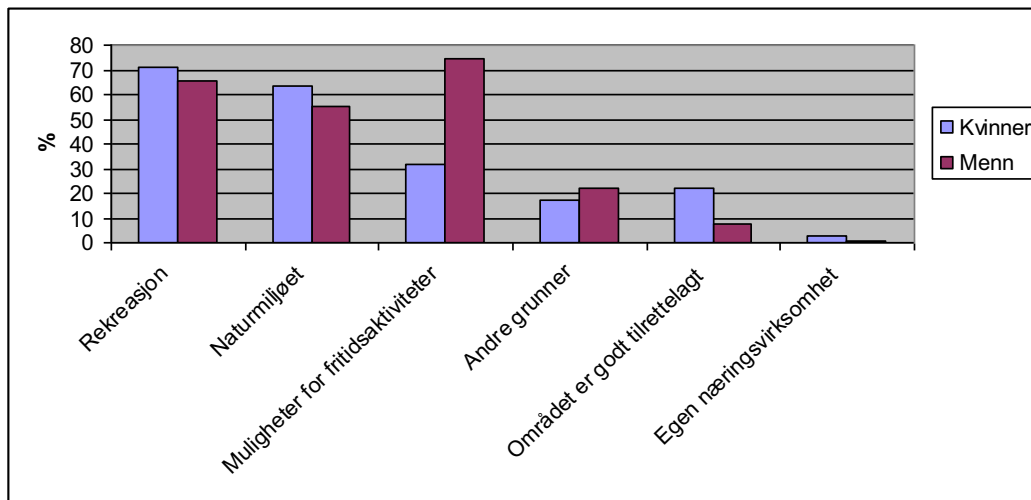
Tabell 1 Delene av Blåfjella – Skjækerfjella / Låarte-Skæhkere nasjonalpark som ble mest brukt (N=148)

Område	Besøk i %
Gressåmoen	32,4 %
Skjækerfjella	29,1 %
Holden-Skjeldbreien	29,1 %
Vera	10,8 %
Blåfjellvatna	10,1 %
Skjækerdalen	10,1 %
Gosen - Almdalen	5,4 %
Annet	25,7 %

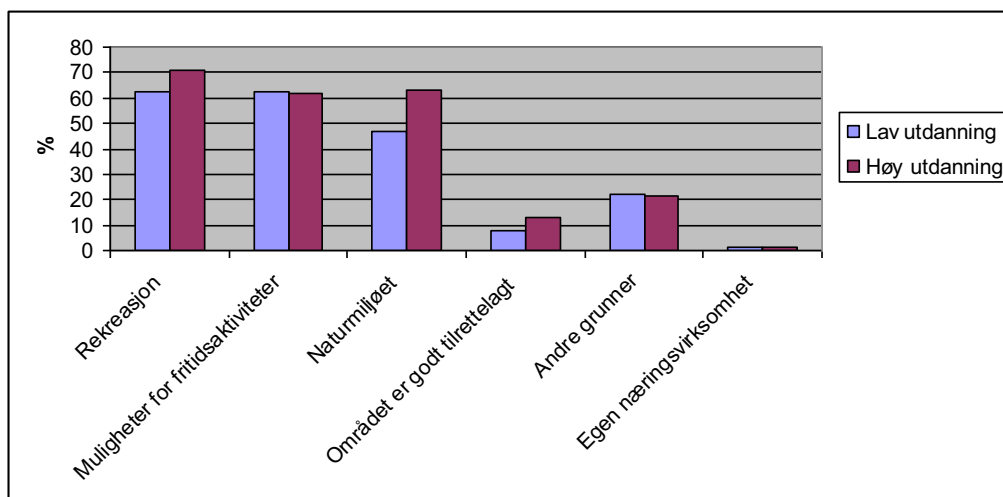
5.2 Viktigste grunner til å besøke nasjonalparken

På dette spørsmålet var det mulig å sette flere kryss. Hos både menn og kvinner var naturmiljøet, muligheter for fritidsaktiviteter og rekreasjon de viktigste grunnene til at man besøker nasjonalparken. På naturmiljø og rekreasjon var det forholdsvis liten forskjell mellom kvinner og menn. Forskjellen mellom kvinner og menn kommer tydeligst frem i spørsmålet om muligheter for friluftaktiviteter. For mennene var muligheter for friluftaktiviteter viktigst, 74,3 %, mens tilsvarende tall for kvinner var 31,7 %, se figur 5. God tilrettelegging er viktigere for kvinner enn for menn og dette er signifikant. Bare 1,3 % svarte at de var der i forbindelse med egen næringsvirksomhet. Totalt av de som har svart på dette spørsmålet var det 21,5 % som har svart at det var andre grunner til besøket enn de alternativene som var på spørreskjemaet (N=149). Eksempel på svar her var: at de har hytte i eller ved nasjonalparken, ingen merkede stier, bærplukking, kjærlighet, oppleve natur som befinner seg et godt stykke fra vei eller at de samler på nasjonalparker. Som nevnt ovenfor ble turistene bedt om å sette et eller flere kryss på dette spørsmålet. Dette gjør at alle områdene ikke er vurdert av alle, noe som innebærer at figuren må ses som et uttrykk på prioriterte valg.

Av de med høy utdanning oppgir 63,3 % av respondentene at naturmiljøet var en av de viktigste grunnene for at de besøker nasjonalparken. Hos de med lav utdanning var det 46,9 % som mener at naturmiljøet var viktig, se figur 6.

Figur 5 Hva var turistenes viktigste grunner til å besøke nasjonalparken fordelt på kjønn (Kvinner N=41 og menn N=105)

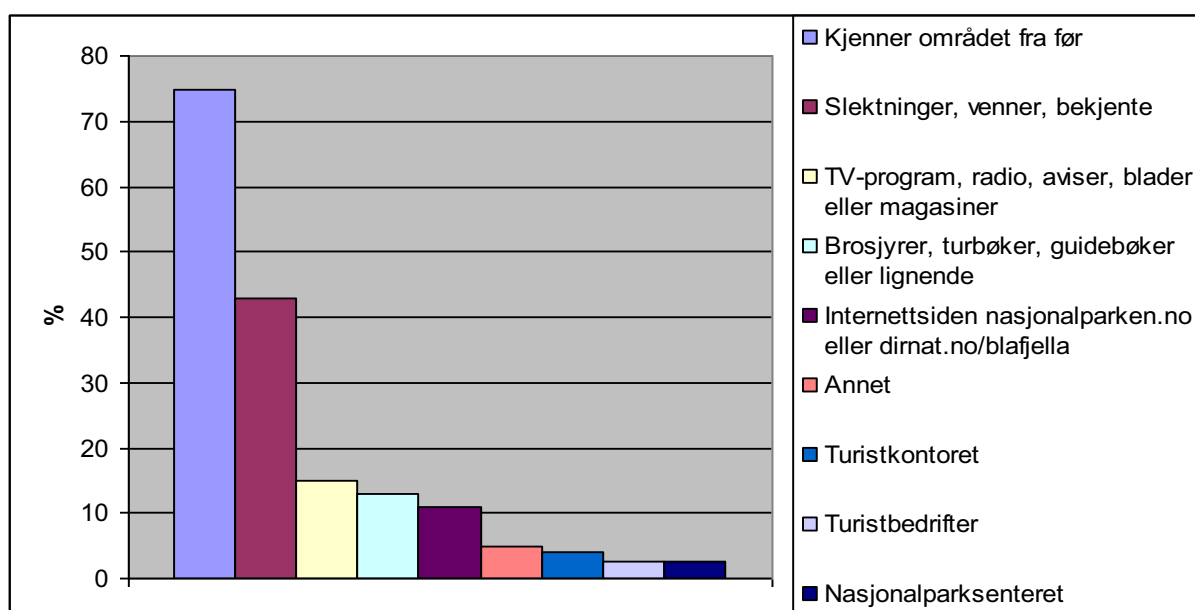

Figur 6 Hva var turistenes viktigste grunner til å besøke nasjonalparken fordelt på lav og høy utdanning (Lav utdanning N=64 og høy utdanning N=79)

5.3 Hvor har turistene fått informasjon om nasjonalparken fra

Også her hadde respondentene muligheten til å sette flere kryss. Hovedmengden av respondentene kjenner området fra før, 74,8 %. Ellers ser man at vell 40 % har fått vite om nasjonalparken fra slektninger, venner og bekjente, se figur 7. Turistene har også fått vite om nasjonalparken gjennom Tv-program/ radio/ aviser/ blader eller magasiner, brosjyrer /turbøker /guidebøker eller lignende og Internett (nasjonalparken.no eller dirnat.no/blåfjella). Her lå svarene på mellom 12,9 % og 10,9 %. Det var veldig få som har fått vite om

nasjonalparken gjennom nasjonalparksenteret, turistkontor eller turistbedrifter. Uansett hvor de kommer fra og hvilket kjønn de har så kjenner de fleste til området fra før, eller de har fått vite om området fra slekt, venner og bekjente. Når man ser på svarmønsteret etter bosted finner vi også at flertallet av gruppen ”nasjonale” (N=15) oppgir at de kjenner området fra før eller har fått vite om nasjonalparken fra slekt, venner eller bekjente. Ingen av disse oppgir at de har fått kjennskap til området fra nasjonalparksenteret. TV-program/radio/aviser/blader/magasiner, turistkontor og turistbedrifter har bare fått ett svar. Det er rimelig å anta at flere av disse har en tilknytning til området fra før.

Figur 7 Hvor har turistene fått informasjon om Blåfjella – Skjækerfjella / Låarte-Skæhkere nasjonalpark fra (N=147)

5.4 Hvor lenge har de vært i nasjonalparken under dette oppholdet

Turistene har i gjennomsnitt vært der i 3,1 dager og 1,5 timer. Mennene var der i gjennomsnitt 4,4 dager og 1,6 timer, mens kvinnene var der i 2,2 dager og 1,3 timer. De som ikke kom fra Trøndelag var der i gjennomsnitt lengst, mens de lokale turistene kom på andre plass.

5.5 Første besøk til området

14,8 % av turistene (N=142) har ikke besøkt nasjonalparken før, henholdsvis ni kvinner og 12 menn. Av de som ikke har vært der før er det en ganske jevn spredning i forhold til alder. Det er imidlertid noen flere respondenter mellom 51-60 år som svarte at de var der for første gang,

mens de som er mellom 21-30 år kommer på en andreplass. Av de som ikke har vært der før var syv personer lokale, syv var regionale og tre personer var nasjonale.

De som har besøkt nasjonalparken før, har i gjennomsnitt vært der 4,8 ganger i løpet av de 12 siste månedene.

5.6 Overnatting

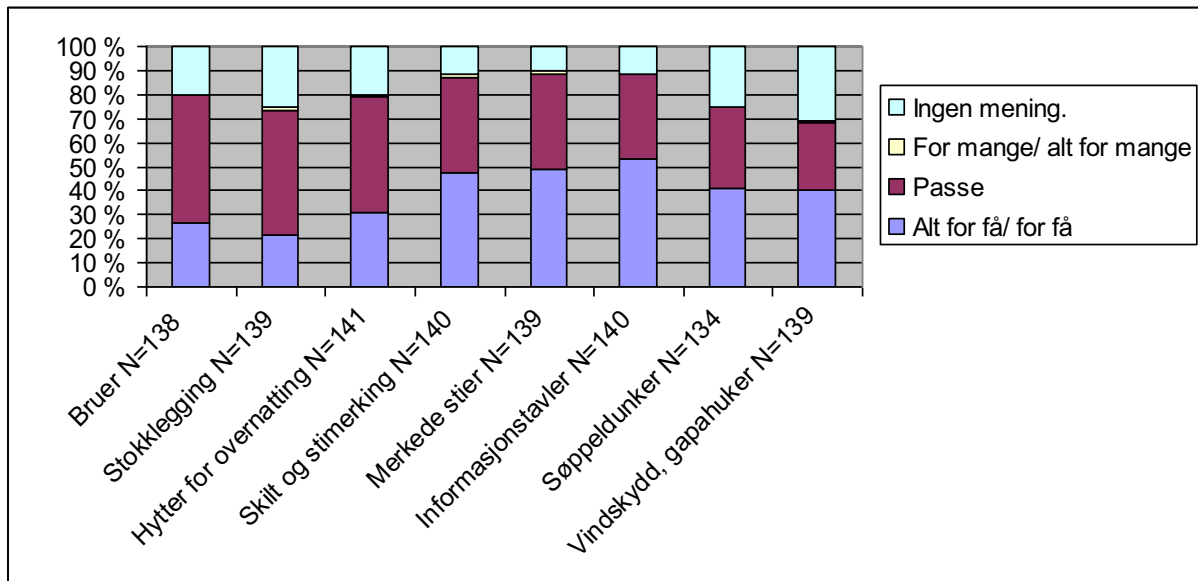
86 % av respondentene svarte at de overnattet (N=143). Av alternativene på spørreskjemaet var det overnatting i eget telt eller lavvo som fikk flest svar med 38,5 %, mens leid hytte kom på andre plass med 20,3 %. Mange av respondentene skrev noe under ”annen overnatting” og totalt utgjorde dette 29,4 %. De fleste skrev at de overnattet i egen hytte, men det var også noen som svarte under åpen himmel, en av fjellgårdene, gamme eller bobil.

5.7 Stier

36,4 % (N=143) av turistene svarte at de gikk på stier når de var i nasjonalparken. Når man ser på bruk av stier etter kjønn finner vi en betydelig forskjell der 30,7 % av mennene sier at de gikk på stier, mens tilsvarende tall for kvinner er 52,5 %. Denne forskjellen er signifikant, $p = 0,0174$. Relativt sett er det en større andel av de ”nasjonale” turistene som gikk på stier (43,8 %), mens 34 % av de ”regionale” og 36 % av de ”lokale” gikk på stier. Det er litt flere av de med lav utdanning som går på stier, enn de med høy utdanning.

5.8 Turistenes vurdering av ulike tilretteleggingstiltak

På dette spørsmålet ble respondentene spurt om antallet av ulike tilretteleggingstiltak vurdert på en skala på fem, fra ”alt for få” til ”alt for mange”, med ”passe” som midtkategori. Kategorien ”passe” vil betegnes som et ”ønsket svar”. I svarfordelingen, vist i figur 8, ser vi at på dette spørsmålet var det veldig mange som svarte ”passe” og ”ingen mening”. Det er også veldig få som syntes det er for mange eller alt for mange av noe. Her ligger svarene på mellom 0 og 1,4 %. Hovedinntrykket er at respondentene syntes det er alt for få/ for få informasjonstavler om nasjonalparken, 53,6 %. Over 40 % mener det er alt for få/ for få merkede stier og skilt og stimerking, mens 40 % synes det er alt for få/ for få søppeldunker og vindskydd/ gapahuker/ hvilebuer.

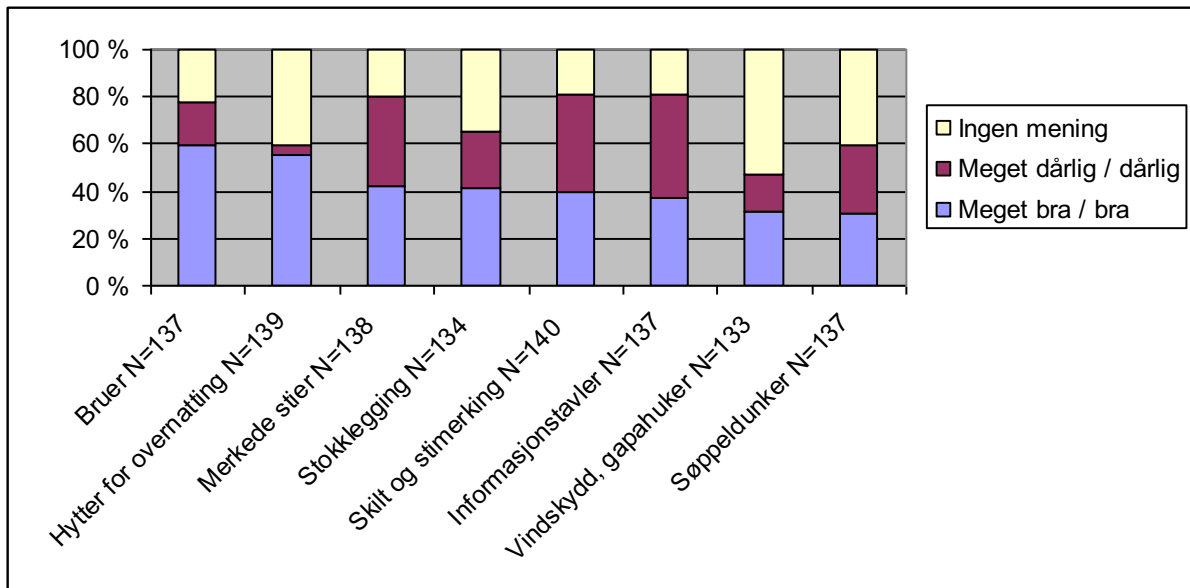
Figur 8 Hva mente turistene om antall bruere, stokklegging, hytter for overnatting, skilt og stimerking, og merkede stier, informasjonstavler, søppeldunker og vindskydd/gapahuker

5.9 Turistenes mening om kvaliteten på ulike tilretteleggingstiltak

Her hadde ikke respondentene muligheten til å krysse av for passe, men det er relativt mange som har svart ingen mening, alt fra 19 % til 53 %.

Kvaliteten på bruene var det de var mest fornøyde med, men hytter for overnatting kom også høyt opp. Turistene var minst tilfredse med informasjonstavlene om nasjonalparken, skilt og stimerking og de merkede stiene. Her lå svarene mellom 43,8 % – 38,4 %, se figur 9. Samtidig var det på disse alternativene man fikk lavest svarprosent på alternativet ”ingen mening”. På spørsmål 8 var det flest respondenter som mente at det var alt for få/ for få informasjonstavler om nasjonalparken, skilt og stimerking og merkede stier. Man ser her at det er en sammenheng med det de har svart i spørsmål 9. De tilretteleggingstiltakene turistene mener er av dårlig kvalitet, er også de tiltakene de mener det er for få av.

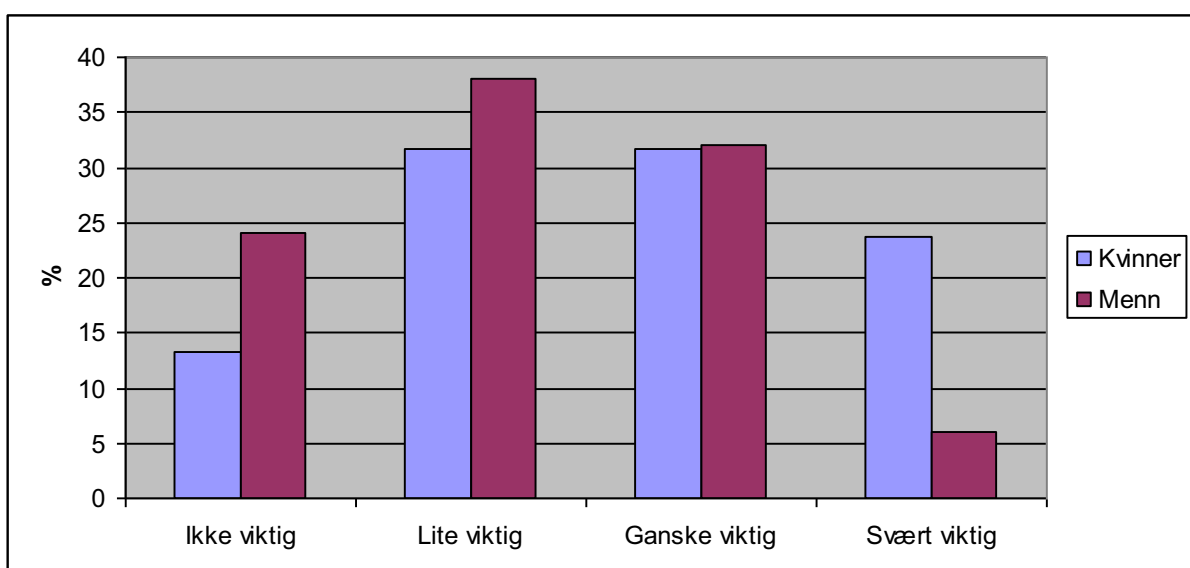
På spørsmålet om merkede stier svarte 42 % at de syntes kvaliteten var bra/meget bra, og 38,4 % som svarte at de synes den var dårlig/ meget dårlig. Her er respondentene delt i hva de mener. Også i forhold til kvaliteten på søppeldunkene er de delt, mer enn ellers. Her var det 30,7 % som svarer bra/meget bra og 28,5 % som svarer dårlig/ meget dårlig.

Figur 9 Hva turistene mente om kvaliteten på bruene, hytter for overnatting, merkede stier, stokklegging, skilt og stimerking, informasjonstavler, vindskydd/gapahuker og søppeldunker

5.10 Hvor viktig er tilrettelegging

Her mener 36,2 % at tilrettelegging er lite viktig og 32,9 % som mener det er ganske viktig. For kvinnene er tilrettelegging viktigere enn for mennene. 23,7 % av kvinnene svarer at det svært viktig, mens hos mennene er det 6 %, se figur 10. Blant de med lav utdanning har 8,6 % svart at tilrettelegging er svært viktig, og 13 % av de med høy utdanning har svart at tilrettelegging er svært viktig.

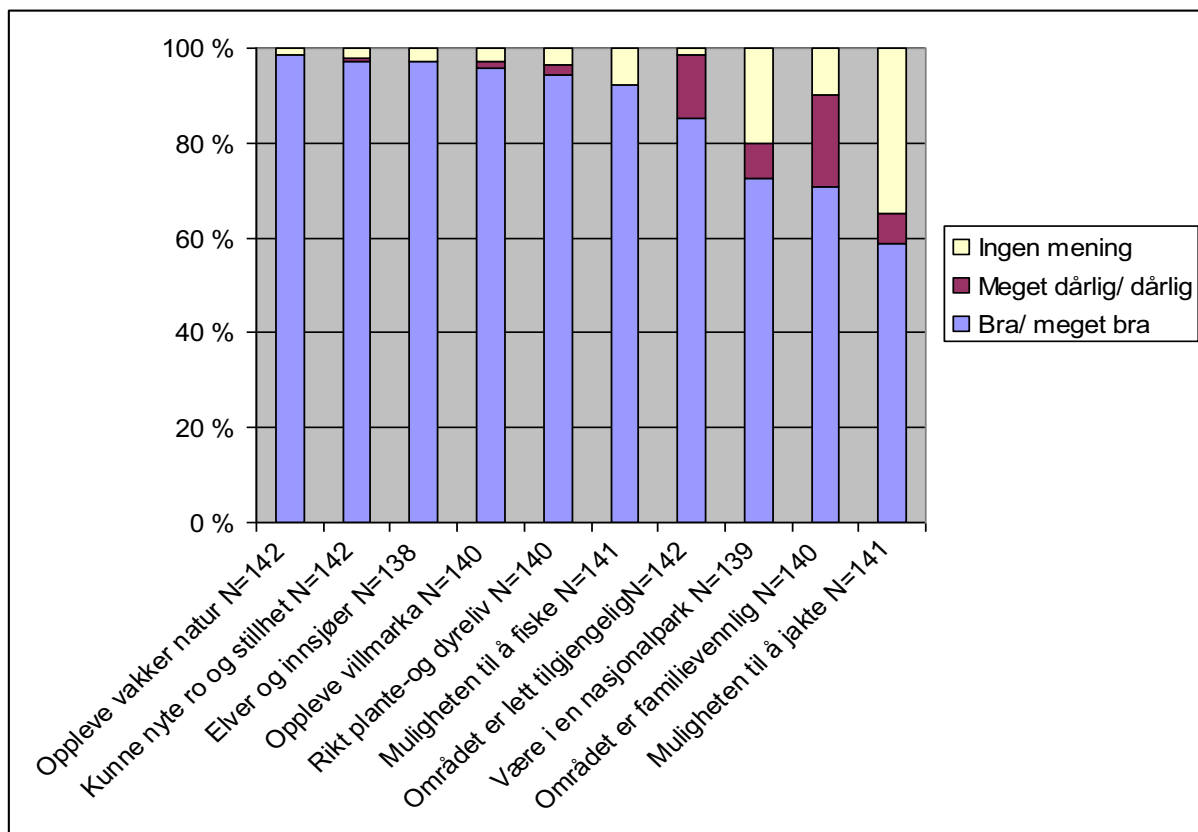

Figur 10 Hvor viktig er tilrettelegging for turistene (Kvinner N=41 og menn N=100)

5.11 Kvaliteter ved området

Her er det en del som har svart ingen mening på spørsmålet om jakt og det å være i en nasjonalpark. Dette er naturlig da alle ikke har disse interessene.

Generelt mener de fleste turistene at nasjonalparken tilfredsstiller bra eller meget bra de kvalitetene og forventningene de hadde. Bortsett fra på alternativet jakt svarte mellom 71 % og 99 % bra/meget bra på spørsmålet om kvaliteter ved området, se figur 11. Over 90 % svarte bra / meget bra på; oppleve vakker natur, oppleve villmarka, rikt plante- og dyreliv, kunne nyte ro og stillhet, elver og innsjøer og mulighetene til å fiske. Det var ingen som svarte dårlig/ meget dårlig på det å oppleve vakker natur, elver og innsjøer, mulighetene til å fiske, og bare en person svarte dårlig på det og kunne nyte ro og stillhet.

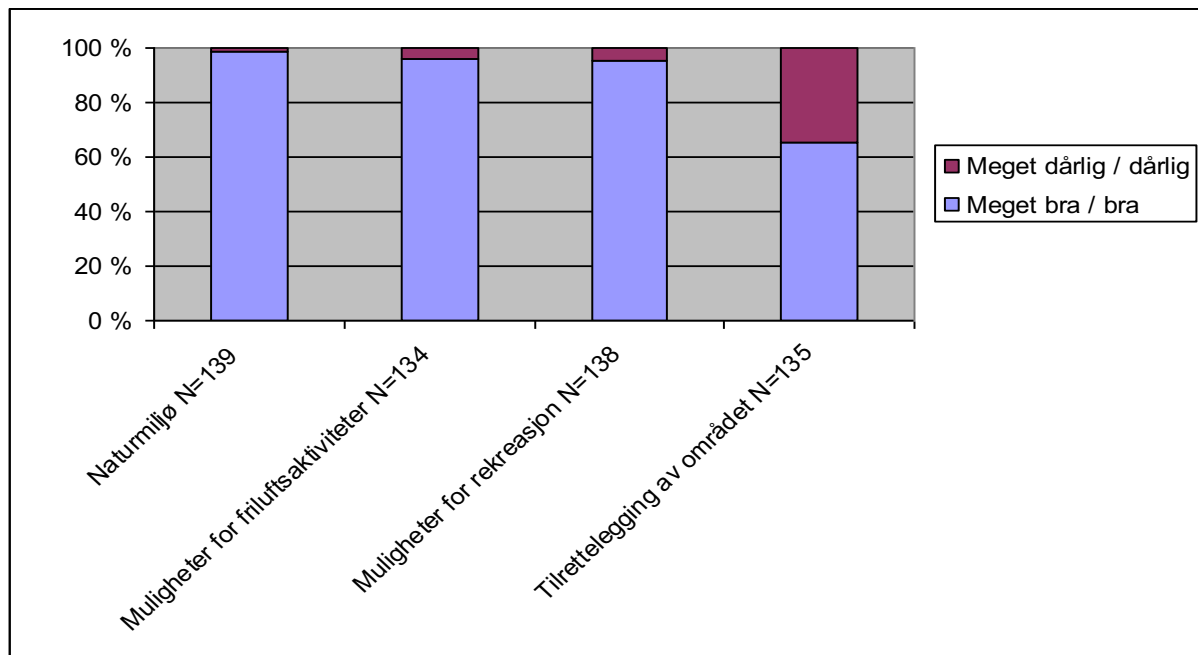
Figur 11 Tilfredsstiller Blåfjella – Skjækerfjella / Låarte-Skæhkere nasjonalpark følgende kvaliteter /forventninger

5.12 Turistenes forventninger til området

Her ser man mer generelt på om turistene syntes området svarte til deres forventninger, mens i det forrige avsnittet ble det spurt mer spesifikt om ulike kvaliteter.

Legger man sammen bra og meget bra var det over 95 % som syntes at besøket svarte til deres forventninger når det gjelder naturmiljøet, muligheter for fritidsaktiviteter og muligheter for rekreasjon. I forhold til tilretteleggingen av området var det 65 % som syntes det svarte bra eller meget bra til forventningene, se figur 12.

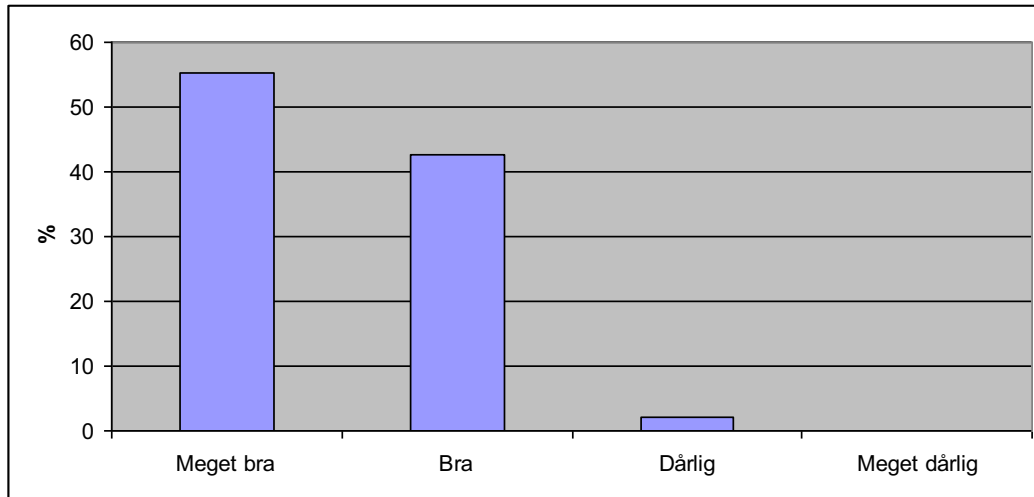
Hos kvinnene var det 78,4 % som mente at besøket svarte meget bra til forventningene, men hos mennene var det 49 % som mente at det svarte meget bra til forventningene.

Figur 12 I hvilken grad svarte besøket i Blåfjella – Skjækerfjella / Låarte-Skæhkere nasjonalpark til de forventningene turistene hadde

5.13 Hva er turistenes generelle inntrykk av nasjonalparken

Det var 97,9 % som har svart at det generelle inntrykket var meget bra eller bra. Det er ingen som har svart at de synes det var meget dårlig, se figur 13. De som har svart at det generelle inntrykket av parken var dårlig, har også svart at tilretteleggingen er svært viktig. Spørsmål som går på tilrettelegging har generelt fått lav poengsum hos disse.

Figur 13 Turistenes generelle inntrykk av Blåfjella – Skjækerfjella / Låarte-Skæhkere nasjonalpark (N=141)

6. Analyse

Ved en analyse av datamateriale har man fokus på den informasjonen som er mest relevant for problemstillingen. I denne delen sammenfattes resultatene jeg har funnet og ser det sammen med empiri, andre undersøkelser og teori. Man går dypere inn i resultatene og svarer på delproblemstilling 1, 2 og 3.

Har undersøkt signifikansen på en del av funnene og oppgir bare de tilfellene der det er signifikans.

Problemstillingen:

Hvem er turistene i Blåfjella – Skjækerfjella / Låarte-Skæhkere nasjonalpark og hvor tilfredse er de med området?

Delproblemstillinger:

- 1. Hvem er turistene i Blåfjella – Skjækerfjella / Låarte-Skæhkere nasjonalpark?*
- 2. Vurderes ulike egenskaper ved nasjonalparken forskjellig av turistene?*
- 3. Er det forskjell mellom grupper av turister i forhold til hvor tilfredse de er med nasjonalparken?*

6.1 Hvem er turistene?

De demografiske spørsmålene beskriver hvem turistene i Blåfjella – Skjækerfjella / Låarte-Skæhkere nasjonalpark er, sammen med faktaspørsmålene (spørsmål 1-7), se vedlegg 1. Jeg har valgt å se på de demografiske spørsmålene først, før jeg analyserer de andre spørsmålene.

6.1.1 Demografiske kjennetegn

Flest menn har svart på spørreundersøkelsen. 28,1 % var kvinner og dette stemmer godt overens med tallene fra undersøkelsen fra Hjerkinns skytefelt på 30,7 % (Nilsen 1992). I Øvre Pasvik nasjonalpark og Yosemite nasjonalpark var prosentandelen kvinner noe høyere. Det kan være at det er bilføreren som har svart på spørreundersøkelsen, og at det derfor er mange menn som har svart på undersøkelsen. Det kan også være en naturlig forklaring med at det er flere menn enn kvinner som er i nasjonalparken.

I Blåfjella – Skjækerfjella / Låarte-Skæhkere nasjonalpark og i Øvre Pasvik nasjonalpark var alderfordelingen ganske lik. På begge stedene var litt over en av fire mellom 20-40 år og ca 40 % mellom 40-60 år (Lutnæs 2007). Det var like høy prosentandel i begge undersøkelsene hos de som var eldre enn 60 år. På Hjerkinns ble det brukt en annen alderfordeling. Der var 39,2 % mellom 14-34 år, 45 % var mellom 35-54 år og 15,8 % var over 55 år (Nilsen 1992). Dette viser at alderfordelingen mellom disse tre stedene var ganske lik. Naturbaserte turister er ofte noe eldre enn de tradisjonelle turistene. Friluftslivaktiviteten blant de eldre har økt siden 1970-tallet og dette gjelder særlig for de mellom 55-74 år, eldre damer og de som bor i spredt bygde strøk (Odden 2008). Oppvekstforholdene før i tiden og nå er forskjellige. Den yngre generasjonen er vokst opp med mer varierte og andre typer fritidsaktiviteter og ferier. De som er født på 40- og 50-tallet er i større grad oppvokst med å være ute i naturen. Disse forskjellene kommer til uttrykk når man ser på alderfordelingen hos de som besøkte nasjonalparken.

I Blåfjella – Skjækerfjella / Låarte-Skæhkere nasjonalpark var det mange flere respondenter som svarte at de kom fra nasjonalparkkommunene enn man ser i de andre undersøkelsene. I denne undersøkelsen var det 58,2 % som svarte at de var fra nasjonalparkkommune, mens på Hjerkinns var andelen 13 % og i Øvre Pasvik nasjonalpark var det 14 % som svarte at de var fra Sør-Varanger. Både på Hjerkinns skytefelt og i Øvre Pasvik nasjonalpark var det en mye høyere andel av utenlandske turister enn det var i Blåfjella – Skjækerfjella / Låarte-Skæhkere nasjonalpark. I undersøkelsen fra Hjerkinns skytefelt var det 24,3 % som svarte at de ikke var fra Norge, mens i Øvre Pasvik var det så mye som 40 %. I Blåfjella – Skjækerfjella / Låarte-Skæhkere nasjonalpark var de eneste utenlandske turistene tre personer som kom fra Sverige. Siden spørreskjemaet ikke ble laget på engelsk eller tysk er det vanskelig å si noe om hvor mange utenlandske turister det kan ha vært i Blåfjella – Skjækerfjella / Låarte-Skæhkere nasjonalpark. De gangene jeg leverte ut spørreskjemaet så jeg ingen biler som var fra et land utenfor Skandinavia. I denne undersøkelsen var det veldig få nasjonale og utenlandske turister. Det kan være flere grunner til dette. Hjerkinns skytefelt ligger sentralt til ved E6. Her passerer det mange mennesker i løpet av et år. Det er også relativt lite folk som bor i området rundt og disse har store områder de kan velge å ferdes i. Blåfjella – Skjækerfjella / Låarte-Skæhkere nasjonalpark ligger et stykke fra E6 og det er ikke et område turister bare stikker innom for å gå på en dagstur, slik det er på Hjerkinns. Nasjonalparken ble opprettet i 2004 og er en ganske ny nasjonalpark, selv om Gressåmoen nasjonalpark ble etablert i 1970. Det kan være at turistene ikke vet om området blant annet på grunn av dårlig markedsføring og dårlig

skilting langs veiene. En tredje grunn kan være at nasjonalparken ikke har en stor attraksjon som er kjent i Norge og utlandet.

Gjennom å studere ulike undersøkelser har man funnet ut at det generelt er flere naturbaserte turister som har høyere utdanning, gjerne mellom 50 -70 % av respondentene, enn blant de tradisjonelle turistene (Mehmetoglu 2007). I denne undersøkelsen hadde 55,9 % høyere utdanning.

En tredjedel av turistene besøkte Gressåmoen, Skjækerfjella eller/ og Holden-Skjeldbreien. De nasjonale turistene oppholdte seg bare i disse områdene, samt at de ble mest besøkt både av de lokale og regionale turistene. Områdene var også mest brukt av både kvinner og menn. Gosen-Almdalen var det området som ble minst besøkt. At flest turister besøkte områdene Gressåmoen, Skjækerfjella eller/ og Holden-Skjeldbreien kan ha sammenheng med at det var disse områdene jeg besøkte flest ganger og hvor jeg la ut flest spørreskjemaer.

6.1.2 Turistenes opphold i nasjonalparken

De viktigste grunnene til at respondentene besøkte nasjonalparken var naturmiljøet, mulighetene for fritidsaktiviteter og rekreasjon, og dette var de viktigste grunnene uansett kjønn. Mulighetene for fritidsaktiviteter var mye viktigere for mennene enn det var for kvinnene, se figur 5, og dette kan være et uttrykk for forskjellige interesser blant kvinner og menn. Når man ser på utdanning var fritidsaktiviteter og rekreasjon viktigst for de med lav utdanning, mens for de med høy utdanning var rekreasjon og naturmiljøet viktigst, se figur 6. Ser man på de som har svart at fritidsaktiviteter var viktig sammen med kjønn og utdanning finner man at muligheter for fritidsaktiviteter var viktigere for kvinner med høy utdanning, og litt viktigere for menn med høy utdanning i forhold til de med lav utdanning. I Øvre Pasvik var det å gå på tur eller observere naturen hovedgrunnen til at turistene besøkte området (Lutnæs 2007). Over 90 % av de som besøkte Oslos kommunes skoger mente at det å gå på tur, på ski eller til fots, og det å oppleve vakker natur, stillhet og ro var meget viktig / ganske viktig. Disse to formålene var også viktigst i en lignende undersøkelse gjort i 1993 i samme området (Berg 2004). Undersøkelsen Transportøkonomisk institutt gjorde i 2003 blant utenlandske turister viste at 82 % av turistene syntes det å være i naturen for å nyte stillhet og ro var svært viktig eller ganske viktig (Transportøkonomisk institutt 2005). Som vi ser var rekreasjon og det å oppleve naturen viktig i alle disse undersøkelsene. De med lav utdanning

er kanskje i mer aktivitet i hverdagen og har ikke like stort behov for å være i fysisk aktivitet i helgene og feriene. De med en høy utdanning sitter mer i ro og har større behov for å være ute, og i fysisk aktivitet når der har fri. I stadig flere familier jobber både mor og far, og dette kan føre til at hverdagen blir mer stressende både i jobbsammenheng og i familien. Å komme seg bort hva hverdagen, ved å dra på hytta eller på tur er viktig. Man retter oppmerksomheten mot noe annet og lader batteriene. Alle har behov for opplevelser og naturen er med på å fylle dette behovet.

De fleste i denne undersøkelsen kjenner nasjonalparken fra før, 74,8 %, eller har fått vite om den fra slekt, venner eller bekjente, 42,9 %. Også i Yosemite nasjonalpark hadde de fleste respondentene vært i nasjonalparken før eller fått vite om den fra venner, slekt og gjennom ”jungeltelegrafene” (Littlejohn et al. 2006). I Blåfjella – Skjækerfjella / Låarte-Skæhkere nasjonalpark hadde mellom 10-15 % fått vite om nasjonalparken fra internett (nasjonalparken.no eller dirnat.no/blafjella), brosjyrer /turbøker /guidebøker eller lignende, eller TV-program, radio, aviser, blader eller magasiner. I Yosemite nasjonalpark hadde 40 % fått informasjonen fra nettsiden til nasjonalparken og 38 % hadde fått informasjon fra reisebøker / reiseguides. En av trendene i reiselivet, se kapittel 1.1.2, er at internett vil få større betydning og turistene vil søke råd fra andre personer. I dag er det få personer som har fått vite om Blåfjella – Skjækerfjella / Låarte-Skæhkere nasjonalpark gjennom internett, og det er grunn til å tro at dette vil få større betydning i fremtiden, slik det er i Yosemite nasjonalpark.

Turistene oppholdt seg i gjennomsnitt 3,1 dager og 1,5 timer i nasjonalparken. Mennene og de som ikke var fra Trøndelag var der lengst. Av de som besøkte Hjerkinns skytefelt var 60 % av turistene der i mindre enn et døgn og 15 % var der i 1-2 dager (Nilsen 1992). Av de besøkende i Yosemite nasjonalpark som var der i mer enn et døgn, var 59 % der i 2-3 dager og 34 % i mer enn 4 dager. De som ikke er fra Trøndelag reiser langt for å komme til Blåfjella – Skjækerfjella / Låarte-Skæhkere nasjonalpark og det er da naturlig at de er der i en lengre periode enn de lokale turistene. Yosemite nasjonalpark er en kjent nasjonalpark i USA og mange velger å reise dit og tilbringe noen dager der. Flere av turistene reiser langt for å komme seg dit. Hjerkinns er et gjennomfartsområde og det er da lett å stoppe å ta en dagstur. Dette fører til at det er mange turister som er der i mindre enn et døgn.

14,8 % av turistene var på sitt første besøk i Blåfjella – Skjækerfjella / Låarte-Skæhkere nasjonalpark. 22 % (N=41) av disse var kvinner og 11,7 % (N=103) var menn. Med tanke på at det er 29,1 % kvinner som har svart på spørreundersøkelsen betyr det at det er flere kvinner som var på sitt første besøk til nasjonalparken enn menn. De fleste turistene som var der for første gang var i aldersgruppen 51-60 år. Det er også i denne aldersgruppen det er flest respondenter.

Over 86 % av respondentene overnattet i nasjonalparken. De fleste overnattet i eget telt eller lavvo, leid hytte eller i egen hytte. I Øvre Pasvik er det begrenset med overnattingsmuligheter innenfor nasjonalparken, men mange ligger i telt eller under åpen himmel (Lutnæs 2007). I Yosemite nasjonalpark overnattet 77 % av turistene (Littlejohn et al. 2006).

36,4 % av turistene svarte at de for det meste gikk på stier når de var i nasjonalparken. Over halvparten av kvinnene gikk hovedsakelig på stier, mens 30 % av mennene gikk på stier.

6.2 Vurderes ulike egenskaper ved nasjonalparken forskjellig av turistene?

For å svare på delproblemstilling 2 har jeg valgt å ta utgangspunkt i spørsmål 12 og ser hva respondentene har svart her sammen med spørsmål 11 og 9. Som beskrevet i metod delen, kapittel 4, har jeg tatt utgangspunkt i spørsmål 12 og delt inn spørsmålene etter temaene naturmiljø, fritidsaktiviteter, rekreasjon og tilrettelegging.

6.2.1 Naturmiljø

Å oppleve naturen, stillhet og ro er viktig for mennesker og det er noe av grunnen til at de er ute i naturen.

På spørsmål 11a ble det spurt om turistene syntes at nasjonalparken tilfredstilte det å oppleve vakker natur. I Spørsmål 12a ble det spurt om besøket svarte til de forventningene med tanke på naturmiljøet. Sammenligner man hva turistene svarte på disse to spørsmålene, se tabell 2, ser man at 8,7 % av turistene svarte bra på begge spørsmålene. 57,2 % svarte meget bra på begge spørsmålene.

16,9 % av turistene svarte bra både på spørsmålet om det å være i en nasjonalpark og om besøket svarte til forventningene med tanke på naturmiljøet. 10,3 % svarte bra på hva de mente om naturmiljøet og meget bra på det å være i en nasjonalpark, se tabell 3.

1,5 % svarte bra på spørsmålet om naturmiljø, men dårlig på det å oppleve villmarka. 45,3 % svarte meget bra på begge spørsmålene, se tabell 4.

Grunnen til at det ikke blir 100 % når man legger sammen alle tallene i tabellene er at jeg har valgt å ikke ta med de som har svart ingen mening og der det er veldig få respondenter som har svart dårlig eller meget dårlig.

Tabell 2 Turistenes forventninger til naturmiljøet og det å oppleve vakker natur (N=138)

11a \ 12a	Oppleve vakker natur Bra	Oppleve vakker natur Meget bra
Naturmiljø Bra	8,7 %	31,2 %
Naturmiljø Meget bra	0,7 %	57,2 %

Tabell 3 Turistenes forventninger til naturmiljøet og det å være i en nasjonalpark (N=136)

11b \ 12a	Være i en nasjonalpark Dårlig	Være i en nasjonalpark Bra	Være i en nasjonalpark Meget bra
Naturmiljø Bra	2,2 %	16,9 %	10,3 %
Naturmiljø Meget bra	2,9 %	24,3 %	21,3 %

Tabell 4 Turistenes forventninger til naturmiljøet og det å oppleve villmarka (N=137)

11d \ 12a	Oppleve villmarka Dårlig	Oppleve villmarka Bra	Oppleve villmarka Meget bra
Naturmiljø Bra	1,5 %	21,9 %	13,9 %
Naturmiljø Meget bra	0 %	13,1 %	45,3 %

Sammenligner man svarene på spørsmålene om hvordan naturmiljøet svarte til forventningene og hvordan Blåfjella – Skjækerfjella / Låarte-Skæhkere nasjonalpark tilfredsstilte det at området har et rikt plante- og dyreliv, var det 25,5 % som svarte bra på begge spørsmålene og 28,5 % svarte meget bra på begge spørsmålene, se tabell 5.

Tabell 5 Turistenes forventinger til naturmiljøet og et rikt plante- og dyreliv (N=137)

11e \ 12a	Rikt plante- og dyreliv Dårlig	Rikt plante- og dyreliv Bra	Rikt plante- og dyreliv Meget bra
Naturmiljø Bra	2,2 %	25,5 %	10,2 %
Naturmiljø Meget bra	0 %	29,2 %	28,5 %

Turistene var tilfredse med de kvaliteter og forventinger de hadde til elvene og innsjøene. Her var det 54 % som svarte meget bra både på spørsmålet om elver og innsjøer og hva de mente om naturmiljøet, se tabell 6.

Tabell 6 Turistenes forventinger til naturmiljøet og elver og innsjøer (N=137)

11h \ 12a	Elver og innsjøer Bra	Elver og innsjøer Meget bra
Naturmiljø Bra	16,1 %	22,6 %
Naturmiljø Meget bra	3,6 %	54 %

Det man ser ut i fra dette er at nesten alle turistene i Blåfjella – Skjækerfjella / Låarte-Skæhkere nasjonalpark er tilfredse med naturen området har å by på. Eneste punktet som skiller seg ut er det å være i en nasjonalpark. Noe av det turistene sa om naturmiljøet under punktet ”andre synspunkter” i spørreskjemaet var:

- ”Storslått natur!”
- ”Dette er det flotteste og mest uberørte området i Norge sør for polarsirkelen.”
- ”En perle i norsk natur sammen med Børgefjell.”
- ”Seterdrifta i Holden er et stort pluss. Den beriker naturopplevelsen.”

6.2.2 Fritidsaktiviteter

I nasjonalparken er det mange fiskevann og området er kjent for gode bestander av rype og skogsfugl (Direktoratet for naturforvaltning 2009). Under spørsmål 11 ble det spurt om hva de mener om muligheten for jakt og fiske. Det var like mange, 20,3 %, som svarte bra både på muligheter for fritidsaktiviteter og muligheten for jakt og fiske, se tabell 7 og 8. Så mange som 42,9 % svarte meget bra både på spørsmålet om fritidsaktiviteter og muligheten for fiske. 20,3 % svarte meget bra på muligheten for fritidsaktiviteter og muligheten til å jakte.

På spørsmålet om muligheten til å jakte var det mange som valgte å krysse av for alternativet ”ingen mening”. Siden spørreundersøkelsen ble gjennomført på sommeren, og ikke på høsten, er det naturlig at det her var mange som svarte ”ingen mening”. Det var en som kommenterte at det er ønskelig med en større rype bestand.

Tabell 7 Turistenes syn på muligheten for fritidsaktiviteter og muligheten til å fiske (N=133)

11i 12b	Muligheten til å fiske Bra	Muligheten til å fiske Meget bra
Muligheter for fritidsaktiviteter Bra	20,3 %	25,6 %
Muligheter for fritidsaktiviteter Meget bra	2,3 %	42,9 %

Tabell 8 Turistenes syn på muligheten for fritidsaktiviteter og muligheten til å jakte (N=133)

11j 12b	Muligheten til å jakte Dårlig	Muligheten til å jakte Bra	Muligheten til å jakte Meget bra
Muligheter for fritidsaktiviteter Bra	3,8 %	20,3 %	7,5 %
Muligheter for fritidsaktiviteter Meget bra	0,8 %	8,3 %	20,3 %

6.2.3 Rekreasjon

Opplevelser knyttet til rekreasjon er selvvalgt av de besøkende, og de fleste vil velge rekreasjonsmuligheter som stemmer med deres interesser og preferanser (Manning 1999).

Av turistene i Blåfjella – Skjækerfjella / Låarte-Skæhkere nasjonalpark svarte 17,9 % bra både på muligheter for rekreasjon og at området er lett tilgjengelig, se tabell 9. Av de som svarte meget bra på muligheter for rekreasjon var det 10,5 % som svarte dårlig på at området er lett tilgjengelig, og 16,4 % svarte meget bra på begge spørsmålene.

Tabell 9 Turistenes syn på muligheten for rekreasjon og om området er familievennlig (N=134)

11f 12c	Området er familievennlig Dårlig	Området er familievennlig Bra	Området er familievennlig Meget bra
Muligheter for rekreasjon Dårlig	0,7 %	3 %	0,7 %
Muligheter for rekreasjon Bra	6 %	17,9 %	1,5 %
Muligheter for rekreasjon Meget bra	10,5 %	32,1 %	16,4 %

Av de som svarte bra på muligheter for rekreasjon var det 3 % som svarte dårlig på at området er familievennlig, se tabell 10. Av de som svarte meget bra på mulighetene for rekreasjon svarte 8,9 % dårlig på at området er familievennlig og 30,4 % svarte bra.

Tabell 10 Turistenes syn på muligheten for rekreasjon og om området er lett tilgjengelig (N=135)

11c 12c	Området er lett tilgjengelig Dårlig	Området er lett tilgjengelig Bra	Området er lett tilgjengelig Meget bra
Muligheter for rekreasjon Bra	3 %	20 %	5,2 %
Muligheter for rekreasjon Meget bra	8,9 %	30,4 %	26,7 %

Ser man på spørsmålene, muligheter for rekreasjon og det å kunne nyte ro og stillhet, var det 13,3 % som svarte bra på begge spørsmålene og 15,6 % svarte bra på muligheter for rekreasjon og meget bra på det å kunne nyte ro og stillhet, se tabell 11. 4,4 % svarte meget bra på muligheter for rekreasjon og bra på det å kunne nyte ro og stillhet. 60,7 % svarte meget bra på begge spørsmålene.

Tabell 11 Turistenes syn på muligheten for rekreasjon og det og kunne nyte ro og stillhet (N=135)

11g 12c	Kunne nyte ro og stillhet Bra	Kunne nyte ro og stillhet Meget bra
Muligheter for rekreasjon Bra	13,3 %	15,6 %
Muligheter for rekreasjon Meget bra	4,4 %	60,7 %

Naturen er en arena for rekreasjon (Kamfjord 2001) og turistene i Blåfjella – Skjækerfjella / Låarte-Skæhkere nasjonalpark var meget tilfredse med både naturen og mulighetene for rekreasjon. Funnene her stemmer godt overens med tall funnet i andre undersøkelser. I Yosemite nasjonalpark, USA, svarte nesten 90 % av turistene at det generelle inntrykket av rekreasjonsmulighetene var bra / meget bra (Littlejohn et al. 2006).

6.2.4 Tilrettelegging

Med hensyn til tilrettelegging svarte 65,2 % av turistene at besøket svarte bra/ meget bra til de forventningene de hadde. Går man nærmere inn på hva de mente om ulike tilretteleggingstiltak får man et tydeligere bilde på hva de mener. Turistene var mest tilfredse med kvaliteten på bruene og hytter for overnatting, se figur 9. Nesten 60 % mente at kvaliteten på bruene var bra/ meget bra og litt under 60 % mente at kvaliteten på overnattingen var bra/ meget bra. Selv om turistene var fornøyde med bruene var det noen som skrev at de ønsket bru over Nåvatnelva, Langvassselva og Øydingselva.

Turistene var ganske delt i hva de mente om kvaliteten på de merkede stiene og søppeldunkene, og dette stemmer godt overens med at de også var ganske delt i hva de mener om tilrettelegging. Over 40 % mente at kvaliteten på skilt og stimerkingen og informasjonstavlene om nasjonalparken var dårlig/ meget dårlig. Dette var det turistene var minst tilfredse med når det gjelder ulike tilretteleggingstiltak.

Mange av turistene valgte å si hva de mente om tilretteleggingen og her er noe av det:

- *"Det mangler søppeldunker ved innfartsportene. Mye søppel og stygge innfarer. Svært dårlig og stygg informasjonsskilting."*
- *"Oppmerking av flere stier til flotte turmål vil være veldig positivt."*

- *"Burde være langt flere Turistforeningsløyper i nasjonalparken slik at flere får nyte parken. Viktig å få mer stein og veimerkinger. Handler om å formidle verdiene og kultur med dette fantastiske området."*
- *"Nok stier, men de største kunne vært bedre merket."*
- *"Vi hadde en nydelig tur inn til Gressåmoen. Overnattet i et fantastisk hus. Flott at det kan stå åpent og får stå i fred. Følte at vi ar hensatt til en helt annen tid. Kan nok hende vi kommer dit igjen."*
- *"Bedre info ved E-6 med infotavler (for eksempel ved Shell Verdal ved RV72) og skilt med avstand til parken!"*
- *"Bedre informasjon om nasjonalparken: burde vært mer informasjon både i de aktuelle kommunesentrene og ikke minst ved inngangene til nasjonalparken."*

6.3 Er det forskjell mellom grupper av turister i forhold til hvor tilfredse de er med nasjonalparken?

Her har jeg valgt å analysere spørsmål 10, 12 og 13 mot de demografiske spørsmålene 14, 15, 16 og 17 for å se på ulike grupper av turister. Analysere også spørsmål 10, 12 og 13 opp mot hverandre. Spørsmål 12 er delt opp i de ulike underspørsmålene for å se mer tydelig hva de mener om de ulike alternativene.

6.3.1 Det generelle inntrykket

Studerer man spørsmål 13, turistenes generelle inntrykk av nasjonalparken og hva de har svart på de demografiske spørsmålene ser man at det er ingen som har svart at det generelle inntrykket var meget dårlig. De som har svart at det generelle inntrykket var dårlig var mellom 21-40 år, kvinner, og de med høy utdanning, se tabell 12, 13 og 14. Også noen av de lokale og nasjonale turistene krysset av for dårlig. 50 % av kvinnene og 55,5 % av mennene svarte at det generelle inntrykket var meget bra og 65,7 % av de mellom 51-60 år. I forhold til hvor respondentene kom i fra, var det høyest prosentandel blant de nasjonale turistene som svarte meget bra, med 66,7 %. Nesten 50 % av de med lav utdanning og 56,6 % av de med høy utdanning svarte at det generelle inntrykket var meget bra.

Turistenes besøk til Blåfjella – Skjækerfjella / Låarte-Skæhkere nasjonalpark er selvvalgt og tre fjerdedeler av dem kjenner området fra før. Dette tyder på at de liker området og da er det naturlig at det generelle inntrykket av nasjonalparken er veldig bra.

Tabell 12: Turistenes generelle inntrykk av nasjonalparken fordelt på alder

	11-20 år N=3	21-30 år N=24	31-40 år N=15	41-50 år N=23	51-60 år N=35	61-70 år N=31	71-80 år N=7
Dårlig	0 %	8,3 %	6,7 %	0 %	0 %	0 %	0 %
Bra	33,3 %	41,7 %	53,3 %	47,8 %	34,3 %	45,2 %	57,1 %
Meget bra	66,7 %	50 %	40 %	52,2 %	65,7 %	54,8 %	42,9 %

Tabell 13 Turistenes generelle inntrykk av nasjonalparken fordelt på kjønn

	Kvinner N=38	Menn N=99
Dårlig	7,9 %	0 %
Bra	42,1 %	44,4 %
Meget bra	50 %	55,5 %

Tabell 14 Turistenes generelle inntrykk av nasjonalparken fordelt på utdanning

	Lav utdanning N=59	Høy utdanning N=76
Dårlig	0 %	3,9 %
Bra	50,8 %	39,5 %
Meget bra	49,2 %	56,6 %

For å finne ut hva som forklarer tilfredsheten til turistene ble gjort flere regresjonsanalyser. Disse viste at det ikke var noen sammenheng mellom de ulike variablene og er derfor ikke tatt med her.

Spørsmål 12 og 13 ble brukt som avhengig variabel y, mens uavhengige variabler var X_1 =kjønn, X_2 =alder, X_3 =utdanning og X_4 =bosted. Prøvde også å summere sammen svarene i spørsmål 12 og 13, for å få en sammensatt y variabel. Den nye variabelen ble analysert mot de uavhengige variablene X_1 =kjønn, X_2 =alder, X_3 =utdanning og X_4 =bosted.

6.3.2 Forventinger til nasjonalparken og deres generelle inntrykk.

Samsvaret mellom forventingene turistene har og det de opplever blir sett på som den beste definisjonen på tilfredshet. Blir forventingene til turistene innfridd er det stor sannsynlighet for at de er tilfredse og at inntrykket av nasjonalparken er bra.

Naturmiljø

22,6 % svarte bra både på spørsmålet om naturmiljø, og deres generelle inntrykk av nasjonalparken, se tabell 15. Av de som svarte meget bra på spørsmålet om naturmiljø svarte 19,7 % bra på det generelle inntrykket, mens 38 % svarte meget bra på begge spørsmålene. De turistene som svarte meget bra på hvordan besøket svarte til deres forventinger, med tanke på naturmiljøet, var mer tilfredse med nasjonalparken enn de som svarte bra. Denne forskjellen er signifikant, $p = 0,00504371$.

Tabell 15 Hva turistene mente om naturmiljøet og deres generelle inntrykk (N=137)

13	Det generelle inntrykket	Det generelle inntrykket
12a	Bra	Meget bra
Naturmiljø Bra	22,6 %	16,1 %
Naturmiljø Meget bra	19,7 %	38 %

Fritidsaktiviteter

27,8 % svarte bra både på spørsmålet om muligheter for friluftaktiviteter og hvordan de syntes det generelle inntrykket var, se tabell 16. Av de som svarte meget bra på spørsmålet om muligheter for fritidsaktiviteter var det 12,8 % som svarte bra på det generelle inntrykket og 34,6 % som svarte meget bra om det generelle inntrykket. De som svarte meget bra var mer tilfredse med nasjonalparken enn de som svarte bra. Denne forskjellen er signifikant, $p = 6.9576E-05$.

Tabell 16 Hva turistene mente om muligheten for fritidsaktiviteter og deres generelle inntrykk (N=133)

13	Det generelle inntrykket	Det generelle inntrykket
12b	Bra	Meget bra
Muligheter for fritidsaktiviteter Bra	27,8 %	19,5 %
Muligheter for fritidsaktiviteter Meget bra	12,8 %	34,6 %

Rekreasjon

Blant de som svarte bra på spørsmålet om muligheter for rekreasjon var det 17,6 % som svarte bra på det generelle inntrykket, se tabell 17.

Av de som svarte meget bra på spørsmålet om muligheter for rekreasjon var det 22,1 % som svarte bra på det generelle inntrykket og 42,6 % svarte meget bra på begge spørsmålene. De som svarte meget bra på mulighetene for rekreasjon var mer tilfredse med nasjonalparken enn de som svarte bra. Denne forskjellen er signifikant, $p = 0,0185843$.

Tabell 17 Hva turistene mente om muligheten for rekreasjon og deres generelle inntrykk (N=136)

13	Det generelle inntrykket Dårlig	Det generelle inntrykket Bra	Det generelle inntrykket Meget bra
12c			
Bra Muligheter for rekreasjon	0 %	17,6 %	11,8 %
Meget bra Muligheter for rekreasjon	2,2 %	22,1 %	42,6 %

6.3.3 Hvor viktig er tilrettelegging og det generelle inntrykket av nasjonalparken

Når man ser på hvor viktig tilrettelegging er for respondentene og hva deres generelle inntrykk av nasjonalparken var ser man flere ting. Av de som svarte at det generelle inntrykket av nasjonalparken var dårlig svarte alle sammen at tilrettelegging er svært viktig.

Av de som svarte at det generelle inntrykket var bra, en del ting kunne vært forbedret, svarte 44,8 % at tilrettelegging er ganske viktig og 34,5 % svarte at tilrettelegging er lite viktig. For de som svarte at det generelle inntrykket var meget bra, bare noen få ting kunne vært forbedret, svarte 38,5 % at tilrettelegging er lite viktig og 30 % svarte at det ikke er viktig. Legger man sammen alternativene meget bra og bra er det 36,8 % som mener at tilrettelegging er lite viktig og 33,1 % som mener at tilrettelegging er viktig.

På spørsmål 12d, hva turistene mener om tilretteleggingen av nasjonalparken, var de ikke like tilfredse som de var på de andre alternativene under spørsmål 12. Her var det noen som svarte at tilretteleggingen var meget dårlig. Av disse var det 15,4 % som svarte at det generelle inntrykket var dårlig, se tabell 18. Av de som svarte at tilretteleggingen var dårlig svarte 65,6 % bra og 31,3 % meget bra på det generelle inntrykket. De som svarte at tilretteleggingen var

meget bra har 25 % svart bra på spørsmålet om det generelle inntrykket og 75 % svarte at inntrykket var meget bra.

Tabell 18 Hva turistene mente om tilretteleggingen av området og deres generelle inntrykk (N=133)

13 12d	Dårlig Det generelle inntrykket	Bra Det generelle inntrykket	Meget bra Det generelle inntrykket
Meget dårlig Tilrettelegging av området	1,5 %	6 %	2,3 %
Dårlig Tilrettelegging av området	0,7 %	15,8 %	7,5 %
Bra Tilrettelegging av området	0 %	16,5 %	28,6 %
Meget bra Tilrettelegging av området	0 %	5,3 %	15,8 %

De turistene som mente at tilretteleggingen av området var dårlig, var mindre tilfredse med nasjonalparken enn de som svarte at tilretteleggingen var bra. Denne forskjellen er signifikant, $p = 0,003274$. Turistene som mente at tilrettelegging er viktig er mindre tilfredse med området, enn de som svarte at tilrettelegging ikke er viktig. Her er det en negativ korrelasjon på -0,37.

Som man ser er turistene ganske delt i hvor viktig tilrettelegging er for det generelle inntrykket av nasjonalparken. På slutten av spørreskjemaet, under andre synspunkt, hadde turistene muligheten til å si hva de mente. Her er noe av det de sier:

- *"Er lite opptatt av tilrettelegging. Setter pris på å oppleve naturen slik den er. Har gitt høy score på stokklegging, broer med mer - dette pga. at jeg ser at i et område med mye tråkk sparer dette naturen."*
- *"Synes ikke det skal tilrettelegges for mye i parken, men det som gjøres må det være kvalitet på."*
- *"Synes egentlig at det er flott at det ikke er alt for tilrettelagt i selve parken. I området rundt, kan det gjerne være servicetilbud."*

Som vi ser i delkapittel 6.2.4 ønsker turistene at informasjonstavlene om nasjonalparken skal bli bedre og at de kommer opp på flere steder. I dag er det få informasjonstavler i og ved nasjonalparken, men dette er noe kommunene jobber med. Det skal blant annet settes opp en

informasjonstavle ved Ismenningshytta i Snåsa kommune i sommer, samt at det jobbes med å sette opp flere ved nasjonalparkens ulike innfartsporter. Nasjonalparken har vært etablert i fem år, og av det jeg har sett har det ikke kommet opp noen skilt langs veiene, som forteller at her er det en nasjonalpark. I følge Statens vegvesen skal det komme opp skilt i sommer. Det er også kommet forslag om å merke flere stier inne i nasjonalparken, men hvor mange det blir og hvor de skal gå er det uenighet om.

I hvor stor grad nasjonalparken skal tilrettelegges er opp til de som forvalter nasjonalparken, men som flere av turistene påpeker, er det viktig at det som blir gjort er av god kvalitet. Av det vi kan tolke ut i fra dataene, er turistene delte i meningene om hvor viktig tilrettelegging er. Det kan da være at man ikke trenger så mye tilrettelegging før man får en enda høyere prosentandel av turistene som er meget tilfredse med nasjonalparken.

6.3.4 Forventninger med hensyn til naturmiljø

Ingen har svart at naturmiljøet er meget dårlig. Under 2 % svarte at de syntes naturmiljøet var dårlig fordelt på kjønn, bosted og utdanning, se tabell 19, 20 og 21. I figur 12 ser man at 98,5 % av respondentene svarte at besøket i nasjonalparken svarte bra/ meget bra til de forventningene de hadde. De som var mest fornøyde var de mellom 21-30 år og 31-40 år, kvinner, de lokale og nasjonale turistene og de med høy utdanning. 78,9 % av kvinnene svarte meget bra, mens bare 49 % av mennene svarte meget bra og denne forskjellen er signifikant, $p = 0,0007$. Det er også forskjell i forhold til utdanning. 62,3 % av de med høy utdanning mente at naturmiljøet var meget bra, og 49,1 % av de med lav utdanning.

Naturmiljøet var, for over halvparten av turistene, en av de viktigste grunnene til at de besøkte nasjonalparken, se figur 5. At så mange var tilfredse med naturmiljøet, kan være en av grunnene til at mange generelt var meget tilfredse med nasjonalparken.

Tabell 19 Turistenes forventninger til naturmiljøet fordelt på kjønn

	Kvinner N=38	Menn N= 98
Dårlig	0 %	2 %
Bra	21,1 %	49 %
Meget bra	78,9 %	49 %

Tabell 20 Turistenes forventninger til naturmiljøet fordelt på bosted

	Lokale N=72	Regionale N=38	Nasjonale N=15
Dårlig	1,4 %	0 %	0 %
Bra	37,5 %	46,2 %	40 %
Meget bra	61,1 %	53,8 %	60 %

Tabell 21 Turistenes forventninger til naturmiljøet fordelt på utdanning

	Lav utdanning N=57	Høy utdanning N=77
Dårlig	1,8 %	1,2 %
Bra	49,1 %	36,4 %
Meget bra	49,1 %	62,3 %

6.3.5 Forventninger med hensyn til fritidsaktiviteter

De som svarte meget dårlig på hvordan besøket svarte til forventningene med hensyn til muligheten for fritidsaktiviteter var menn i aldersgruppen 41-50 år, lokale og hadde lav utdanning. 83,3 % av de mellom 71-80 år svarte bra på muligheten for fritidsaktiviteter og det gjorde også 61,7 % av kvinnene. Høyest uttelling på meget bra var hos de mellom 51-60 år, blant mennene, de regionale turistene og de med høy utdanning.

Blåfjella – Skjækerfjella / Låarte-Skæhkere nasjonalpark er en arena for friluftaktiviteter med blant annet alle fiskevannene og jaktbart vilt. Fritidsaktiviteter, slik som jakt har historisk sett blitt assosiert med maskulinitet. At mennene er mer tilfredse med området kan være på grunn av at de i større grad bruker området til å jakte eller fiske i. Over 50 % av mennene svarte at mulighetene for jakt og fiske var meget bra, mens litt over 40 % av kvinnene mente at mulighetene for jakt og fiske var bra.

6.3.6 Forventninger med hensyn til rekreasjon

Andelen som svarte meget dårlig på mulighetene for rekreasjon ligger på mellom 1,8 %- 2,8 %. Legger man sammen disse gruppene kan man anta at dette var kvinner, mellom 51-60 år, som har lavere utdanning og var regionale turister. Ser man bort i fra aldersgruppen 71-80 år og 11-21 år lå svarprosenten på alternativet meget bra mellom 73,9 % hos de mellom 21-30 år til 57,1 % hos de mellom 61-70 år. Kvinnene syntes besøket i høyere grad svarte til forventningene enn mennene. 81,6 % av kvinnene svarte meget bra, mens 58,8 % av mennene svarte meget bra. I forhold til hvor turistene kom i fra var det en høyere prosentandel av de nasjonale turistene, 73,3 %, som mente at mulighetene for rekreasjon svarte meget bra til de

forventningene de hadde, mens det hos de regionale turistene var 56,8 %. I forhold til utdanning var det stor forskjell på hva respondentene svarte. Her mente 54,4 % av dem med lav utdanning at besøket svarte til forventningene med tanke på rekreasjon, mens 72,4 % av de med høy utdanning mente det. Denne forskjellen er signifikant, $p = 0,026304$.

6.3.7 Hvor viktig er tilrettelegging, forventninger med hensyn til tilrettelegging og demografi

Tilrettelegging kan være med på å heve inntrykket av området. De som mente at tilrettelegging ikke er viktig er menn mellom 31-60 år, de regionale og nasjonale turistene og de med høy utdanning. Tilrettelegging er viktigst for kvinner og her er det en ganske stor forskjell mellom kjønnene. 23,7 % av kvinnene og bare 6 % av mennene svarte at tilrettelegging er svært viktig, se tabell 22. Denne forskjellen er signifikant, $p = 0,01535514$. Grunnen til dette kan være at kvinnene stiller større krav til trygghet og komfort. Mennene har tradisjonelt sett går mer i terrenget på egen hånd. Det er lettere å gå på merkede stier på grunn av at de er mer opptråkket og man vet hele tiden hvor man skal gå. Dette gjør at det også blir lettere for barn å gå på fotturer. Hvis man vil ha mer kvinner og barn i nasjonalparken kan et tiltak være å øke tilretteleggingen.

Tilrettelegging i Blåfjella – Skjækerfjella / Låarte-Skæhkere nasjonalpark er også svært viktig for de mellom 71-80 år og 21-30 år. Selv om de nasjonale turistene utgjør den største gruppen som svarte at tilrettelegging ikke er viktig, utgjør de også den største gruppen av de som mener at det svært viktig. 20 % svarte at det er svært viktig, mens 12 % av de lokale turistene svarte at det er svært viktig, se tabell 23. Den samme situasjonen er det hos de med høy utdanning. Her er det flest som svarer at tilrettelegging ikke er viktig, 26 %, og som svarer at det er svært viktig, 13 %.

Ser man hvilke turister som har svart at det generelle inntrykket av nasjonalparken var dårlig, og hvem som svarte at det er svært viktig med tilrettelegging, ser man at det er samsvar. Det er de mellom 21-30 år, kvinner med høy utdanning og som enten er lokale eller nasjonale turister.

Tabell 22 Hvor viktig er tilrettelegging for turistene fordelt på kjønn

	Kvinner N=38	Menn N=100
Ikke viktig	13,2 %	24 %
Lite viktig	31,6 %	38 %
Ganske viktig	31,6 %	32 %
Svært viktig	23,7 %	6 %

Tabell 23 Hvor viktig er tilrettelegging for turistene fordelt på bosted

	Lokale N=75	Regionale N=38	Nasjonale N=15
Ikke viktig	18,7 %	26,3 %	26,7 %
Lite viktig	36 %	39,5 %	20 %
Ganske viktig	33,3 %	26,3 %	33,3 %
Svært viktig	12 %	7,9 %	20 %

På spørsmålet om hvordan besøket i nasjonalparken svarte til forventningene deres med tanke på tilrettelegging av området, var det en større spredning i svarene, enn på de andre alternativene i spørsmål 12. Dette kan man se i figur 12. Både hos de som er mellom 21-30 år, 31-40 år og 61-70 år var det over 12 % som svarte at besøket svarte meget dårlig til de forventningene de hadde, se tabell 24. De som var minst fornøyd var de mellom 61-70 år, med 14,8 %.

Hos kvinnene var det en høyere andel som svarte meget dårlig i forhold til mennene. 18,9 % av kvinnene svarte meget dårlig, mens 7,4 % av mennene gjort det, se tabell 25. 20 % av de nasjonale turistene svarte meget dårlig og dette stemmer godt overens med at det var 20 % av de nasjonale turistene som svarte at tilrettelegging er svært dårlig, se tabell 26. 10,8 % av de regionale turistene svarte meget dårlig. I forhold til hvilken utdanning turistene hadde var det ikke så stor forskjell på hvor stor prosentandel som svarte meget dårlig.

På dette spørsmålet utgjorde svaralternativet bra den største gruppen. Her lå nesten alle de demografiske variablene på mellom 40-50 %. De som mente at besøket svarte meget bra til forventningene var de mellom 21-30 år, kvinner, de lokale og regionale turistene og de med høy utdanning.

Gruppene som synes nasjonalparken svarte dårlig til deres forventninger med tanke på tilrettelegging var mye av de samme som svarte dårlig på spørsmål 10 og 13. Mye tyder på at det er de samme personene som krysser av for alternativet dårlig.

For de som svarte at tilretteleggingen av nasjonalparken er meget dårlig er tilrettelegging viktig, og blant de som svarte at de synes tilretteleggingen er bra så er ikke tilrettelegging så viktig. Denne forskjellen mellom gruppene er signifikant, $p = 0,00327$

Hos de som svarte at mulighetene for rekreasjon var meget bra, så er tilrettelegging mindre viktig, enn for de som svarte bra på mulighetene for rekreasjon. Denne forskjellen mellom gruppene er signifikant, $p=0,000921$.

Tabell 24 Turistenes tilfredshet med tilretteleggingen fordelt på alder

	11-20 år N=3	21-30 år N=24	31-40 år N=15	41-50 år N=22	51-60 år N=36	61-70 år N=27	71-80 år N=5
Meget dårlig	0 %	12,5 %	13,3 %	9,1 %	8,3 %	14,8 %	0 %
Dårlig	50 %	25 %	26,7 %	9,1 %	27,8 %	25,9 %	40 %
Bra	0 %	33,3 %	33,3 %	54,5 %	52,8 %	48,1 %	40 %
Meget bra	50 %	29,2 %	26,7 %	27,3 %	11,1 %	11,1 %	20 %

Tabell 25 Turistenes tilfredshet med tilretteleggingen fordelt på kjønn

	Kvinner N=37	Menn N=85
Meget dårlig	18,9 %	7,4 %
Dårlig	18,9 %	26,3 %
Bra	32,4 %	49,5 %
Meget bra	29,7 %	16,8 %

Tabell 26 Turistenes tilfredshet med tilretteleggingen fordelt på bosted

	Lokale N=70	Regionale N=37	Nasjonale N=15
Meget dårlig	7,1 %	10,8 %	20 %
Dårlig	28,6 %	13,5 %	26,7 %
Bra	42,9 %	54,1 %	40 %
Meget bra	21,4 %	21,6 %	13,3 %

7. Diskusjon av datakvalitet

Både relevansen og troverdigheten ved resultatene må ses i sammenheng med datakvaliteten. I det følgende kapitlet reflekterer jeg over hva som kunne blitt gjort annerledes ved oppgaven og kommer med forslag til forbedringer.

7.1 Spørreskjemaet

I oppgaven definerer jeg de menneskene som har svart på spørreskjemaet som turister og jeg bruker ordet turist i spørreskjemaet. Jeg har fått tilbakemeldinger på at en del av de som mottok spørreskjemaet ikke så på seg selv som en turist, og følte at de ikke kunne svare på spørreskjemaet. Hadde jeg møtt turistene ansikt til ansikt kunne jeg ha snakket med dem og forklart både dette og andre spørsmål som de måtte lure på, og svarprosenten kunne muligens blitt noe høyere.

I delproblemstilling 3 ser jeg om det er forskjell mellom grupper av turister i nasjonalparken. På spørsmål 1, 2, 3 og 6 i spørreskjemaet kunne respondentene sette ett eller flere kryss. Dette gjør at man på disse spørsmålene ikke kan gruppere respondentene. Man kan ikke si at de fra Gressåmoen er mer tilfredse enn de fra Skjækerfjella på grunn av at en person kan ha krysset av for og både ha vært i Gressåmoen og i Skjækerfjella. Det hadde vært interessant og sett på forskjeller mellom de ulike gruppene her, men da kunne ikke turistene sette mer enn ett kryss, og det er vanskelig hvis en person har vært i mer enn ett av disse områdene.

Det ble lagt ut ett spørreskjema på hver bil, og det kan være at man her har fått en skjev fordeling når det gjelder forholdet mellom menn og kvinner. Som man ser i resultatdelen, kapitel 5, er det er mange flere menn enn kvinner som har svart på spørreskjemaet. 85 % av turistene svarte også at de gikk sammen med noen og man kan anta at en del av disse også kjørte bil i lag. Det kan være at det er sjåføren som har svart på spørreskjemaet eller mannen i familien. Hadde jeg møtt turistene ute i nasjonalparken, eller sendt det til de som bodde på de ulike hyttene, er det mulig at det hadde blitt en annen kjønnsfordeling og andre svar.

En del respondenter valgte å skrive ca tall på hvor mange ganger de hadde vært i nasjonalparken i løpet av de siste 12 månedene, og hvor mange personer som gikk sammen i en gruppe. Når dette har skjedd, har jeg valgt å ta gjennomsnittet av det de har svart, eller

fjerne svaret. Tror også at ikke alle forstod spørsmål 4; hvor lenge har du oppholdt deg i Blåfjella – Skjækerfjella / Låarte-Skæhkere nasjonalpark under dette besøket? Her var det noen som svarte 10-30 dager og jeg tror ikke det er så veldig mange som er der i over 10 dager i strekk, det må i så fall være de som har hytte der.

Inne i nasjonalparken er det få private hytter, og 20 % svarte at de overnattet i egen hytte. Det er mest sannsynlig at disse hyttene ligger utenfor nasjonalparken. Turistene kan ha vært inne i nasjonalparken på dagen for å så gå tilbake til sin egen hytte for å overnatte. At det er mange som har svart at de overnattet i egen hytte kan ha sammenheng med at jeg la ut hovedmengden av spørreskjemaene på parkeringsplasser der det er mange hytter i området, eks Grønningen og Gaulstad. Dette kan også være med på å påvirke hva de har svart på de ulike spørsmålene.

Hovedinntrykket er at respondentene syntes det var greit å svare på spørreskjemaet. Det er mange som skriver noe under punktet andre synspunkt i spørreskjemaet, og det virker som de bryr seg om området. Flere av respondentene var veldig hyggelige og synes spørreundersøkelsen er spennende, har lyst til at den skal bli tilgjengelig og ønsker meg lykke til med oppgaven.

7.2 Datagrunnlaget

Det kan være flere svakheter ved oppgaven. En feilkilde kan være registreringen av data. Jeg har lagt alle svarene inn i Microsoft Excel og her ligger det en potetensiell mulighet for det er gjort noen feilregistreringer. Har prøvd å kontrollere dette, men det vil alltid være en mulighet for å gjøre feil. Andre feil kan være at jeg har gjort ulike utregninger feil eller at respondentene ikke har forstått spørsmålene. Et generelt problem ved spørreskjemaet er at jeg ikke har noen kontroll på hvordan respondentene forstår spørsmålene. Turistene kan ha lest spørreskjemaet for fort, eller misforstått noen spørsmål. Jeg prøvde å utforme spørreskjemaet på en slik måte at det ikke skulle være noen problemer, men dette kan likevel skje.

Datagrunnlaget for oppgaven er de 149 svarene jeg fikk. Det er litt lite hvis man skal gjøre mange statistiske analyser. I stede for å gjøre mange statistiske analyser har jeg valgt og i større grad prøve å beskrive hva turistene mener, se kapittel 4.1. Skulle undersøkelsen blitt gjennomført på nytt burde man prøve å få flere svar, gjerne dobbelt så mange. Da hadde man

hatt et større grunnlag for å gjøre statistiske analyser og se om det er en sammenheng mellom det turistene svarer. Det gir også et sikrere grunnlag for å si at dataene er representative for hele populasjonen. Hvis man hadde gjennomført undersøkelsen på en annen måte, for eksempel ved å møte respondentene ute i nasjonalparken, kunne datagrunnlaget kanskje blitt annerledes. Jeg mener at den måten undersøkelsen ble gjennomført på var tilfredsstillende, under de gitte omstendighetene.

7.3 Reliabilitet og validitet

Reliabilitet sier noe om hvor pålitelige resultatene er, om en ville fått de samme svarene hvis undersøkelsen skulle bli gjentatt, og om man kan stole på de resultatene man får (McDaniel & Gates 2008). Jeg mener at hvis man hadde gjennomført undersøkelsen en gang til, under like omstendigheter er det sannsynlig at man ville fått de samme svarene, og at man derfor kan stole på de resultatene som er kommet frem her.

Jeg delte ut flere spørreskjemaer enn det jeg fikk tilbake. De fleste turistene svarte at det generelle inntrykket var bra / meget bra. Det kan være at de som ikke svarte på spørreskjemaet ikke er så tilfredse med området.

Som jeg skriver ovenfor, virket det som om turistene bryr seg om området, og det kan være at det er de som er mest engasjerte og opptatte av nasjonalparken som har valgt å svare på spørreskjemaet.

Spørreskjemaet ble hovedsakelig lagt ut på de bilene som var ved innfartsportene. Det kan være noen turister som besøkte nasjonalparken ved hjelp av andre fremkomstmiddel og at det derfor er noen turister jeg ikke fikk tak i. Jeg tror imidlertid at disse turistene utgjør en veldig liten andel av det totale antallet med turister.

Validitet er hvor godt man måler det man har til hensikt å måle (McDaniel & Gates 2008). Det betegner dataenes relevans for problemstillingen i undersøkelsen (Hellevik 1999).

Spørsmålene som er med i spørreskjemaet ble nøye plukket ut for at de best mulig skulle svare på problemstillingen. Underveis mens jeg har jobbet med oppgaven har jeg ikke kommet på noen andre spørsmål jeg skulle ønske hadde vært med. Det eneste er måten spørsmålene ble stilt på, eks spørsmål 1,2,3 og 6. Jeg ser imidlertid at noen spørsmål kunne vært enda tydeligere formulert og at de da hadde blitt enda mer relevante.

7.4 Videre forskningsbehov

Brukerundersøkelser er noe som bør gjennomføres med jevne mellomrom for å følge med på om bruken av området endrer seg, og for å se om holdningene til turistene endrer seg. Denne oppgaven har tatt for seg sommerturistene. Hvis man ønsker man å vite mer om de som er der om vinteren eller en av de andre årstidene, bør det gjennomføres en brukerundersøkelse på et annet tidspunkt.

Hvis man velger å gjennomføre flere spørreundersøkelser i Blåfjella – Skjækerfjella / Låarte-Skæhkere nasjonalpark er det viktig å få flere besvarte spørreskjemaer og det er viktig og prøve å få en jevn fordeling i forhold til hvilke området man besøker.

8. Konkusjon

8.1 Delproblemstilling 1: Hvem er turistene i Blåfjella – Skjækerfjella / Låarte-Skæhkere nasjonalpark?

Av de som har svart på spørreundersøkelsen tyder det på at det er en høyere andel menn enn kvinner i nasjonalparken. Turistene hadde en gjennomsnittsalder på 49 år og nesten 60 % kom fra kommunene Lierne, Grong, Snåsa, Steinkjer og Verdal. Det var få turister som ikke var fra Norge sammenlignet med Øvre Pasvik og Hjerkinns skytefelt. Det var noen flere som hadde høyere utdanning, enn lavere utdanning, og de fleste gikk sammen med noen. Naturbaserte turister har høyere utdanning enn de tradisjonelle turistene, og oppslutningen om friluftslivet har økt blant de eldre. Dette er trender vi også ser i denne nasjonalparken.

Gressåmoen, Skjækerfjella og Holden-Skjeldbreien var de områdene som ble mest besøkt, og disse områdene ble mest besøkt både av kvinner og menn og uansett hvor de kom i fra. Turistene besøkte nasjonalparken hovedsakelig på grunn av naturmiljøet, mulighetene for rekreasjon og mulighetene for fritidsaktiviteter.

De aller fleste kjenner nasjonalparken fra før eller har fått vite om den fra slekt, venner eller bekjente. Turistene besøkte nasjonalparken i gjennomsnitt 3,1 dager og det var mennene og de som ikke kom fra Trøndelag som var der lengst.

Over 86 % av turistene svarte at de overnattet i nasjonalparken, og de overnattet hovedsakelig i eget telt eller lavvo, leid hytte eller i egen hytte. Over halvparten av kvinnene gikk på stier, mens 30 % av mennene gikk på stier. Av de som besøkte nasjonalparken var 15 % av turistene på sitt første besøk, og de fleste av disse var i aldersgruppen 51-60 år. Det er også i denne aldersgruppen det er flest respondenter.

8.2 Delproblemstilling 2: Vurderes ulike egenskaper ved nasjonalparken forskjellig av turistene?

Ulike egenskaper ved nasjonalparken vurderes forskjellig av turistene og på enkelte områder er dette mer tydelig.

Ser man naturmiljøet, mulighetene for rekreasjon og mulighetene for fritidsaktiviteter under ett var turistene mest fornøyd med naturen i nasjonalparken. Både det å oppleve vakker natur,

oppleve villmarka, elver og innsjøer og at området har et rikt plante- og dyreliv var kvaliteter de syntes var veldig bra. Turistene var også veldig fornøyde med at det var mulig å kunne nyte ro og stillhet i nasjonalparken. Dette sammen med det å oppleve vakker natur var det de var mest fornøyde med. De fleste vil velge rekreasjonsmuligheter som passer med deres interesser og preferanser. Dette stemmer godt med resultatene funnet i denne undersøkelsen.

I nasjonalparken er det mange fiskevann og gode jaktmuligheter. Turistene var mer tilfredse med området når det gjelder mulighetene til å fiske enn mulighetene til å jakte.

De var minst fornøyde med nasjonalparken når det gjelder det at området er familievennlig, de synes ikke området er lett tilgjengelig og områdets kvaliteter når det gjelder det å være i en nasjonalpark.

Når det gjelder ulike tilretteleggingstiltak var turistene mest tilfredse med kvaliteten på bruene og overnattingen i nasjonalparken. De var delte i meningen om kvaliteten på de merkede stiene og søppeldunkene, og de var minst tilfredse med hvordan skilt og stimerkingen var sammen med informasjonstavlene om nasjonalparken.

8.3 Delproblemstilling 3: Er det forskjell mellom grupper av turister i forhold til hvor tilfredse de er med nasjonalparken?

Det generelle inntrykket av nasjonalparken var veldig bra. Besøket til nasjonalparken var selvvalgt og de fleste kjenner området fra før. Det er da naturlig at mange syntes at det generelle inntrykket var meget bra. De som svarte at det generelle inntrykket var dårlig var mellom 21-40 år, kvinner, de med høy utdanning og kommer fra nasjonalparkkommunene eller fra et sted utenfor Trøndelag.

De som var mest tilfredse med naturmiljøet var mellom 21-30 år og 31-40 år, kvinner, lokale og nasjonale turistene og de med høy utdanning. Her var det ganske stor forskjell på andelen av kvinner og menn som svarte at naturmiljøet svarte meget fra til de forventningene de hadde. Det var få respondenter som svarte at de syntes naturmiljøet var dårlig, men disse var menn mellom 21-30 år og 41-50 år, fra Lierne, Grong, Snåsa, Steinkjer eller Verdal og hadde både lav og høy utdannelse.

Menn, mellom 51-60 år, regionale turister og de med høy utdanning var mest tilfreds med mulighetene for friluftaktivitetene, mens de som var minst tilfredse var menn i aldersgruppen 41-50 år, lokale og hadde lav utdanning.

I forhold til hva turistene syntes om mulighetene for rekreasjon i nasjonalparken mente kvinnene i høyere grad at besøket svarte til forventningene enn mennene. 81,6 % av kvinnene svarte meget bra, mens 58,8 % av mennene svarte meget bra. Forskjellen var også ganske stor blant de med lav og høy utdanning, og her var de med høy utdanning mer tilfredse med mulighetene for rekreasjon. Ellers var det de yngste turistene og de fra andre steder enn Trøndelag mest tilfredse.

Siden det var få respondenter som svarte dårlig/ meget dårlig både på hvordan de syntes besøket i nasjonalparken hadde vært og hvordan det generelle inntrykket av nasjonalparken var, blir det vanskelig å si noe om denne gruppen. Dette stemmer godt med teorien som sier at turistene sjelden klager på de miljømessige forholdene i et område, hvis man ser bort fra søppel. Turistene sier som regel at forholdene er ”gode” eller bedre.

Når turistene ble spurt om hvor viktig det er med tilrettelegging og kvaliteten på tilretteleggingen, var de i større grad, enn på de andre spørsmålene, delt i hva de mente.

De som mente at tilrettelegging ikke er viktig var menn mellom 31-60 år, regionale og nasjonale turister og hadde høy utdanning. Tilrettelegging er viktigst for kvinner, de mellom 21-30 år og 71-80 år. De nasjonale turistene og de med høy utdanning utgjør den største gruppen både av de som har svart at tilrettelegging ikke er viktig og at det svært viktig. Det er samsvar mellom de turistene som svarte at tilrettelegging er svært viktig og de som svarte at det generelle inntrykket av nasjonalparken var dårlig. Disse var mellom 21-30 år, kvinner, har høy utdanning og er lokale og nasjonale turister.

De som var minst fornøyd med kvaliteten på tilretteleggingen var kvinnene, de mellom 21-30 år, 31-40 år og 61-70 år, og de nasjonale turistene. Ser man på hvem som var mest tilfredse, fordelt på alder, er det her en jevn spredning mellom alle aldersgruppene. Selv om kvinnene var minst fornøyd med kvaliteten på tilretteleggingen, var det også de som var mest tilfredse med kvaliteten. Dette gjelder også når man ser hva de har svart, fordelt på utdanning. De lokale og regionale turistene var i større grad tilfredse med tilretteleggingen enn det de nasjonale turistene var.

8.4 Refleksjon

Tilfredshet blir betraktet som et verdifullt begrep i å forstå opplevelsen av en destinasjon, og hvor fornøyd de besøkende er har i friluftssammenheng vært et mål på kvalitet.

Turistenes generelle inntrykk av Blåfjella – Skjækerfjella / Låarte-Skæhkere nasjonalpark er meget bra. Det eneste punktet som skiller seg ut er tilretteleggingen av området. For å øke

turistenes tilfredshet med området kan man merke noen flere stier og sette opp skilt både inne i nasjonalparken og langs veiene, som viser avstander, hytter og /eller vei til ulike fjelltopper. Mange ønsker også at det blir flere og bedre informasjonstavler om nasjonalparken. I sammenheng med dette kan det også settes opp enkle serviceanlegg med toalett og søppeldunker. Ved å gjøre disse tingene er det grunn til å tro at graden av tilfredshet blant turistene vil øke. Det er viktig at det som blir gjort av tilrettelegging er av god kvalitet og står i stil med området. Graden av tilfredshet med området og destinasjonsfasilitetene er med på å avgjøre om turistene kommer igjen.

I dag er det relativt få turister i nasjonalparken som ikke har et forhold til den fra før. Hvis man markedsfører nasjonalparken bedre og mer, kan man få enda flere turister dit. Disse legger igjen penger i kommunene og dette er positivt for lokalsamfunnene. Er turistene fornøyde med området forteller de om nasjonalparken til andre på en positiv måte. Dette kan igjen føre til at det kommer flere turister til området.

Litteratur

- Bade, T.-A. (2009). *Telefonsamtale* (03.02.2009).
- Berg, N. (2004). Holdnings- og brukerundersøkelse i Oslo kommune for friluftsetaten. Oslo: Markeds- og Medieinstituttet AS (MMI). 30 s.
- Berntsen, B. & Hågvar, S. (2008). *Norsk natur - farvel?: en illustrert historie*. Oslo: Unipub forlag. 276 s.
- Bjelland, M. (2007). *Tilrettelegging av natur for friluftliv og reiselivsaktivitet - et verdspørsmål*. Hovedfagsoppgave. Oslo: Norges Idrettshøgskole, Seksjon for kultur og samfunn. 146 s.
- Bultena, G. & Klessig, L. (1969). Satisfaction in camping: A conceptualization and guide to social research. *Journal of Leisure Research*, 1: Ikke sett, sitert etter Manning, R.E. 1999.
- Chon, K.-S. & Olsen, M. (1991). Functional and symbolic congruity approaches to consumer satisfaction/dissatisfaction in consumerism. *Journal of the international academy of Hospitality Research* (3).
- Direktoratet for naturforvaltning. (2009). Trondheim. Tilgjengelig fra: <http://www.dirnat.no/>.
- Direktoratet for naturforvaltning. (2009). *Blåfjella-Skjækerfjella*. Trondheim: Direktoratet for naturforvaltning. Tilgjengelig fra: <http://www.dirnat.no/blafjella/> (lest 17.01.2009).
- European Travel Commission. (2006). *Tourism trends for Europe*: European Travel Commission. Tilgjengelig fra: <http://www.etc-corporate.org/modules.php?name=Content&pa=showpage&pid=100&ac=8> (lest 02.03.2009).
- Falleth, E. I. (2008). Evaluering av forvaltningsforsøk i Blåfjella-Skjækerfjella/Låarte-Skæhkere. Oslo. 30 s.
- Falleth, E. I., Hovik, S. & Sandström, C. (2008). Lokal forvaltning av Blåfjella-Skjækerfjella / Låarte - Skæhkere nasjonalpark. *Utmark - Tidsskrift for utmarksforskning* (1).
- Gripsrud, G., Olsson, U. H. & Silkoset, R. (2004). *Metode og dataanalyse: med fokus på beslutninger i bedrifter*. Kristiansand: Høyskoleforlaget. 414 s.
- Grongstad, S. K. (2007). *Forvaltningsplan for Blåfjella-Skjækerfjella/Låarte-Skæhkere nasjonalpark: vedtatt i nasjonalparkrådet 12. mars 2007*. Verdal: Nasjonalparkrådet for Blåfjella-Skjækerfjella/Låarte-Skæhkere. 102 s.
- Grønmo, S. (2004). *Samfunnsvitenskapelige metoder*. Bergen: Fagbokforlaget. 440 s.
- Haga, A. (2009). *E-post fra Anne Haga til Christine Svarva Nielsen* (05.03.2009).
- Haukeland, J. V. (2007). *Utviklingslinjer og strukturetrekk i reiselivsmarkedet*. Ås: Universitetet for miljø og biovitenskap (Forelesning 12.09.2007).
- Heiberg, M. M., Christensen, H. M. & Aas, Ø. (2005). *Turisme i verneområder: Forprosjekt*. Lillehammer: Norsk institutt for naturforskning. 87 s.
- Helbæk, M. & Westgaard, S. (2008). *Statistikk: kort og godt*. Oslo: Universitetsforlaget. 140 s.
- Hellevik, O. (1999). *Forskningsmetode i sosiologi og statsvitenskap*. 6 utg. Oslo: Universitetsforlaget. 471 s.
- Innovasjon Norge. (2007). Markedsundersøkelse Norge 2007. *Markedsundersøkelse Norge 2007*. 65 s.
- Innovasjon Norge. (2009). *Trender*. Oslo: Innovasjon Norge. Tilgjengelig fra: <http://www.innovasjon norge.no/Satsinger/Reiseliv/Markedsdata/Trender/> (lest 13.02.2009).
- Jacobsen, J. K. S. & Viken, A. (2002). *Turisme: fenomen og næring*. Oslo: Gyldendal akademisk. 321 s. s.
- Kamfjord, G. (2001). *Reiselivsproduktet*. Oslo: Reiselivskompetanse. 324 s.

- Kotler, P. (2007). *Markedsføringsledelse*. 3 utg. Oslo: Gyldendal Norsk Forlag. 627 s.
- Kozak, M. (2001). Repeaters' behavior at two distinct destinations. *Annals of Tourism Research*, 28 (3): 784-807.
- Littlejohn, M. A., Meldrum, B. H. & Hollenhorst, S. J. (2006). Yosemite National Park Visitor Study Summer 2005 168. 101 s.
- Lutnæs, G. (2007). Brukerundersøkelse i Øvre Pasvik nasjonalpark og omegn. Sommer og høst 2006., 1. Vadsø: Fylkesmannen i Finnmark, miljøvernavdelingen 2007. 25 s.
- Länsstyrelsen i Jämtlands län. (2009). *Skäckerfjällen*. Östersund: Länsstyrelsen i Jämtlands län. Tilgjengelig fra:
<http://www.lansstyrelsen.se/jamtland/amnen/naturvard/naturreservat/are/skackerfjallen/> (lest 02.02.2009).
- Løvås, G. G. (2005). *Statistikk for universiteter og høyskoler*. 2 utg. Oslo: Universitetsforlaget. 489 s.
- Manning, R. E. (1999). *Studies in outdoor recreation: search and reasearch for satisfaction*. Corvallis, Or.: Oregon State University Press. 374 s.
- McDaniel, C. & Gates, R. (2008). *Marketing Research Essentials*. 6 utg.: John Wiley & Sons, Inc. 493 s.
- Mehmetoglu, M. (2007). *Naturbasert turisme*. 1 utg. Bergen: Fagforlaget. 161 s.
- Miljøstatus i Norge. (2009). *Vernet natur*. Oslo: Miljøstatus i Norge. Tilgjengelig fra:
<http://www.miljostatus.no/Tema/Naturomrader/Vernet-natur/> (lest 04.03.2009).
- Miljøverndepartementet. (2008). *Nasjonalparklandsbyer og nasjonalparkkommuner utpekt*. Oslo: Miljøverndepartementet. Tilgjengelig fra:
<http://www.regjeringen.no/nb/dep/md/presesenter/pressemeldinger/2008/nasjonalparklandsbyer-og-nasjonalparkkom.html?id=502039> (lest 08.02.2009).
- Milli, H. (2008). *Tilrettelagt fisketurisme i innlandet - veien videre*: Norges Bondelag. Tilgjengelig fra:
<http://www.bondelaget.no/getfile.php/Dokumenter/Innlegg%20og%20taler/Tilrettelagt%20fisketurisme%20i%20innlandet%2C%20Harald%20Milli%2C%2020081110.pdf> (lest 20.02.09).
- Naturvernloven. *Lov om naturvern av 19. juni 1970 nr. 63*.
- Nilsen, T. (1992). Brukerundersøkelse på friluftsliv i Hjerkinns skytefelt, 2. Trondheim: Universitetet i Trondheim. Senter for miljø og utvikling. 101 s.
- Norges Bondelag & Norges Skogeierforbund. (2005). Markedet for naturbaserte opplevelser - markeds kunnskap og forslag til markedstiltak Oslo. 53 s.
- Næringslivets Hovedorganisasjon. (2006). *NHOs reiselivsstrategi*. Oslo: NHO. 17 s.
- Odden, A. (2008). *Hva skjer med norsk friluftsliv?: en studie av utviklingstrekk i norsk friluftsliv 1970-2004*. Trondheim: Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet, Fakultet for samfunnsvitenskap og teknologiledelse, Geografisk institutt. 317 s.
- Page, S. J. & Dowling, R. K. (2002). *Ecotourism. Themes in Tourism*. Harlow: Pearson Education. 338 s.
- St.prp.nr 65 (2002-2003). *Tilleggsbevilgninger og omprioriteringer i statsbudsjettet medregnet folketrygden 2003*. Oslo: Finansdepartementet. 220 s.
- Stensen, E. A. (2008). *Fjellgårdene*. Snåsa: Snåsa kommune. Tilgjengelig fra:
<http://www.indre-namdalen.no/apps/otiin/internett/otiinbip.nsf/id/DA79BAABE3FC4A70C1257081003F359C!OpenDocument> (lest 02.02).
- Store norske leksikon. (2009). *Turist*: Store Norske Leksikon. Tilgjengelig fra:
<http://storenorskeleksikon.no/turist> (lest 16.03.09).
- Stryken, A. C. (2000). *Bærekraft og naturbruk. naturforvaltning fra miljøetikk til praktisk politikk*. Oslo: Topografisk forlag. 190 s.

- Sørhøy, O. (2009). *Telefonsamtale* (29.01.2009).
- Transportøkonomisk institutt. (2005). Interesse for og besøk i nasjonalparker og andre naturområder blandt utenlandske turister i Norge, TØI rapport 791/2005. Oslo. 11 s.
- Viken, A., Lindberg, K., Vorkinn, M. & Sletvold, O. (2004). *Turisme: miljø og utvikling*. Oslo: Gyldendal akademisk. 319 s.
- www.nasjonalparken.no. (2009). *Blåfjella - Skjækerfjella / Låarte-Skæhkere nasjonalpark*
Tilgjengelig fra: <http://nasjonalparken.no/?side=111> (lest 02.02.2009).
- Waaseth, G. (2009). *E-post fra Grete Waaseth til Christine Svarva Nielsen* (09.03.2009).

Vedlegg 1:

Blåfjella – Skjækerfjella/Låarte - Skæhkere nasjonalpark

Blåfjella – Skjækerfjella/Låarte - Skæhkere nasjonalpark er i dag Norges fjerde største nasjonalpark og ble opprettet i 2004. Formålet med denne spørreundersøkelsen er å få vite mer om turistene og hva de mener om Blåfjella - Skjækerfjella /Låarte - Skæhkere nasjonalpark som turistmål.

NB: Skjemaet er på fire sider og omfatter 18 spørsmål.

I Om besøket og bruk av området

1. Hvilke av følgende områder av Blåfjella - Skjækerfjella nasjonalpark vil du besøke/ har du besøkt i løpet av ditt opphold? *(Kryss av for ett eller flere steder)*

- ☐ Gressåmoen
- ☐ Skjækerfjella
- ☐ Holden - Skjeldbreiden
- ☐ Blåfjellvatna
- ☐ Gosen-Almdalen
- ☐ Skjækerdalen
- ☐ Vera
- ☐ Annet _____

2.a Hva er de viktigste grunnene til at du besøker/-te Blåfjella – Skjækerfjella nasjonalpark? *(Du kan krysse av for ett eller flere alternativer)*

- ☐ Naturmiljøet (planter, dyr, vakker natur osv.)
- ☐ Muligheter for fritidsaktiviteter (jakt, fiske, padling osv.)
- ☐ Rekreasjon (ro, stillhet, fysisk aktiv osv.)
- ☐ Området er godt tilrettelagt med hensyn til veier, stier, overnatting osv.
- ☐ Egen næringsvirksomhet (gå til 2.b)
- ☐ Andre grunner _____

2.b Hvis du driver næringsvirksomhet i området, vennligst angi hvilken: _____

3. Hvor har du fått informasjon om Blåfjella – Skjækerfjella nasjonalpark fra? *(Du kan krysse av for ett eller flere alternativer)*

- ☐ Fra nasjonalparksenteret i Lierne kommune
- ☐ Fra slektninger, venner eller bekjente
- ☐ Fra internettsiden nasjonalparken.no eller dirnat.no/blafjella/
- ☐ Fra brosjyrer, turbøker, guidebøker eller lignende
- ☐ Fra TV-program, radio, aviser, blader eller magasiner
- ☐ Fra det regionale turistkontoret eller lokal turistinformasjon
- ☐ Fra turistbedrifter i området
- ☐ Jeg kjenner området fra tidligere
- ☐ Fra et annet sted, nemlig _____

4. Hvor lenge har du oppholdt deg i Blåfjella – Skjækerfjella nasjonalpark under dette besøket?

Antall døgn _____ og / eller ca _____ timer.

5. Hvor mange ganger har du besøkt Blåfjella – Skjækerfjella nasjonalpark før den turen du er på nå?☐ Dette er mitt første besøk.☐ Har besøkt området tidligere. Hvor mange ganger i løpet av de siste 12 månedene? _____**6. Mens du er i Blåfjella - Skjækerfjella nasjonalpark, skal du eller har du overnattet?**☐ Nei☐ Ja → hvordan og hvor mange netter i:

Leid hytte _____ netter

Turistforeningshytte _____ netter

Eget telt eller lavvo _____ netter

Åpne koier eller tilsvarende _____ netter

Annen overnatting, nemlig _____ netter

7. Gikk du for det meste på stier og veier under besøket ditt?☐ Nei☐ Ja**II Vurdering av tilrettelegging**

(Under spørsmål 8, 9 og 11 er det mulig å svare "Ingen mening", men det bør helst bare skje når du ikke har tilstrekkelig erfaring eller grunnlag for å gi en vurdering.)

8. Hva er din mening om *antallet* hytter, stier, bruer osv i Blåfjella - Skjækerfjella nasjonalpark? (Ring inn det alternativet som passer best)

	Alt for få	For få	Passe	For mange	Alt for mange	Ingen mening
Hytter for overnatting.....	1	2	3	4	5	0
Vindskydd, gapahuker, hvilebuer.....	1	2	3	4	5	0
Merkede stier.....	1	2	3	4	5	0
Stokklegging.....	1	2	3	4	5	0
Bruer.....	1	2	3	4	5	0
Søppeldunker.....	1	2	3	4	5	0
Skilt og stimerking	1	2	3	4	5	0
Informasjonstavler om nasjonalparken ...	1	2	3	4	5	0

9. Hva er din mening om *kvaliteten* på hyttene, stiene, bruer osv i Blåfjella - Skjækerfjella nasjonalpark? (Ring inn det alternativet som passer best)

	Meget dårlig	Dårlig	Bra	Meget bra	Ingen mening
Hytter for overnatting.....	1	2	3	4	0
Vindskydd, gapahuker, hvilebuer.....	1	2	3	4	0
Merkede stier.....	1	2	3	4	0
Stokklegging.....	1	2	3	4	0
Bruer.....	1	2	3	4	0
Søppeldunker.....	1	2	3	4	0
Skilt og stimerking	1	2	3	4	0
Informasjonstavler om nasjonalparken ...	1	2	3	4	0

10. Hvor viktig er tilrettelegging i Blåfjella - Skjækerfjella nasjonalpark for deg?

- ☐ Ikke viktig
☐ Lite viktig
☐ Ganske viktig
☐ Svært viktig

III Vurdering av kvaliteter og forventninger ved nasjonalparken

Nedenfor har jeg listet opp ulike kvaliteter og forventninger som ofte knyttes til friluftsområder.

11. I hvilken grad synes du at Blåfjella - Skjækerfjella nasjonalpark tilfredsstiller følgende kvaliteter/ forventninger:

	Meget dårlig	Dårlig	Bra	Meget bra	Ingen mening
Oppleve vakker natur	1	2	3	4	0
Være i en nasjonalpark	1	2	3	4	0
Området er lett tilgjengelig	1	2	3	4	0
Oppleve villmarka	1	2	3	4	0
Rikt plante- og dyreliv	1	2	3	4	0
Området er familievennlig	1	2	3	4	0
Kunne nyte ro og stillhet	1	2	3	4	0
Elver og innsjøer	1	2	3	4	0
Muligheten til å fiske	1	2	3	4	0
Muligheten til å jakte	1	2	3	4	0

12. I hvilken grad svarte dette besøket i Blåfjella - Skjækerfjella nasjonalpark til dine forventninger med hensyn til følgende?

	Meget dårlig	Dårlig	Bra	Meget bra
Naturmiljøet (planter, dyr, vakker natur osv.)	1	2	3	4
Muligheter for friluftsaktiviteter				
(jakt, fiske, padling, osv.)	1	2	3	4
Muligheter for rekreasjon	1	2	3	4
Tilrettelegging av området				
(merkede stier, overnatting osv.)	1	2	3	4

13. Alt i alt, hva er dit generelle inntrykk etter besøket i Blåfjella - Skjækerfjella nasjonalpark? (Velg ett svaralternativ)

- ☐ Meget bra, bare noen få ting kunne vært forbedret
☐ Bra, en del ting kunne vært forbedret
☐ Dårlig, mye kunne vært forbedret
☐ Meget dårlig, det meste kunne vært forbedret

IV Bakgrunnsinformasjon

14. I hvilket år er du født? _____

15. Kjønn? ☐ Kvinne ☐ Mann

16. Postnummer og navnet på kommunen der du har din faste adresse? _____

17. Utdanning? (*Vennligst kryss av for ditt høyeste utdanningsnivå*)

- ☐ Yrkesutdanning
- ☐ Videregående skole
- ☐ Høgskole/universitet, bachelorgrad eller mellomfag
- ☐ Universitet, mastergrad eller hovedfag
- ☐ Ingen yrkes- eller profesjonsutdanning

18. Går du alene eller i gruppe?

- ☐ Alene
- ☐ Gruppe → hvor stor er gruppen (i alt)? _____ personer

Andre synspunkt

Om du har andre synspunkt eller kommentarer angående nasjonalparken er det fint om du skriver dem nedenfor.

Tusen takk for deltagelsen i spørreundersøkelsen.
Har du spørsmål, ta kontakt på e-post: christine.nielsen@student.umb.no eller
telefon 97 14 61 92